

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa – profil ogólnoakademicki)

dokonanej w dniach 26-27 lutego 2017 r. na kierunku „informatyka” prowadzonym w obszarze nauk technicznych na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, realizowanym w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych na Wydziale Nauk Humanistycznych Filii w Warszawie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: dr hab. inż. Janusz Uriasz – członek PKA,

członkowie:

1. prof. dr hab. inż. Zbyszko Królikowski – członek PKA.
2. prof. dr hab. Jarosław Stepaniuk – ekspert PKA.
3. Wioletta Marszelewska – ekspert PKA ds. wewnętrznych systemów zapewnienia jakości kształcenia.
4. Dawid Kolenda – ekspert PKA ds. studenckich.

INFORMACJA O WIZYTACJI I JEJ PRZEBIEGU

Ocena jakości kształcenia na kierunku „informatyka” prowadzonym na Wydziale Nauk Humanistycznych Filii w Warszawie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2016/2017. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Zespół Oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez władze Wydziału. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni oraz Wydziału, dalszy przebieg wizytacji odbywał się zgodnie z ustalonym harmonogramem. W trakcie wizytacji odbyły się spotkania ze studentami, pracownikami Wydziału, z osobami odpowiedzialnymi za funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, za prowadzenie kierunku studiów, praktyki, a także z przedstawicielami Samorządu Studentów, Biura Karier oraz przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego. Ponadto dokonano przeglądu wybranych prac dyplomowych i etapowych, przeprowadzono hospitacje zajęć oraz dokonano przeglądu bazy dydaktycznej i socjalnej wykorzystywanej w procesie dydaktycznym. Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i zalecenia, o których Przewodniczący Zespołu oraz eksperci poinformowali władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

**OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW OCENY
PROGRAMOWEJ DLA KIERUNKÓW STUDIÓW
O PROFILU OGÓLNOAKADEMICKIM**

Kryterium oceny	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia		+			
2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe¹ zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia		+			
3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia		+			
4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, oraz prowadzenie badań naukowych		+			
5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy		+			
6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów	+				

¹ Określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, dorobek naukowy, osiągnięcia naukowe, stopień i tytuł naukowy oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki i dyscypliny artystyczne, dorobek artystyczny, osiągnięcia artystyczne oraz stopień i tytuł w zakresie sztuki.

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe informacje i syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli nr 1.

Tabela nr 1

Kryterium	Ocena końcowa spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny					

1. Jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

1.1. Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku studiów jest zgodna z misją i strategią rozwoju uczelni, odpowiada celom określonym w strategii jednostki oraz w polityce zapewnienia jakości, a także uwzględnia wzorce i doświadczenia krajowe i międzynarodowe właściwe dla danego zakresu kształcenia.*

1.2 Plany rozwoju kierunku uwzględniają tendencje zmian zachodzących w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społecznego, gospodarczego lub kulturalnego, w tym w szczególności rynku pracy.

1.3 Jednostka przyporządkowała oceniany kierunek studiów do obszaru/obszarów kształcenia oraz wskazała dziedzinę/dziedziny nauki oraz dyscyplinę/dyscypliny naukowe, do których odnoszą się efekty kształcenia dla ocenianego kierunku.

1.4. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów są spójne z wybranymi efektami kształcenia dla obszaru/obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do którego/których kierunek ten został przyporządkowany, określonymi w Krajowych Ramach Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572, z późn. zm.), efekty kształcenia są także zgodne ze standardami kształcenia określonymi w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku studiów, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej,

na rynku pracy, oraz w dalszej edukacji.*

1.5 Program studiów dla ocenianego kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskanie kwalifikacji o poziomie odpowiadającym poziomowi kształcenia określonego dla ocenianego kierunku o profilu ogólnoakademickim.*

1.5.1. W przypadku kierunków studiów, o których mowa w art. 9b, oraz kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, o którym mowa w art. 9c ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, program studiów dostosowany jest do warunków określonych w standardach zawartych w przepisach wydanych na podstawie wymienionych artykułów ustawy.

1.5.2 Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia oraz uwzględnia w szczególności aktualny stan wiedzy związanej z zakresem ocenianego kierunku.*

1.5.3. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiającą studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w przypadku studentów studiów pierwszego stopnia - co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań, obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analiza problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań, zaś studentom studiów drugiego stopnia lub jednolitych studiów magisterskich – udział w prowadzeniu badań w warunkach właściwych dla zakresu działalności badawczej związanej z ocenianym kierunkiem, w sposób umożliwiający bezpośrednie wykonywanie prac badawczych przez studentów.*

1.5.4. Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych i dostosowany jest do efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, przy uwzględnieniu nakładu pracy studentów mierzonego liczbą punktów ECTS.

1.5.5. Punktacja ECTS jest zgodna z wymaganiami określonymi w obowiązujących przepisach prawa, w szczególności uwzględnia przypisanie modułom zajęć powiązanych z prowadzonymi w uczelni badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki związanej/związanych z ocenianym kierunkiem więcej niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS.*

1.5.6. Jednostka powinna zapewnić studentowi elastyczność w doborze modułów kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganej do osiągnięcia kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia na ocenianym kierunku, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej.*

1.5.7. Dobór form zajęć dydaktycznych na ocenianym kierunku, ich organizacja, w tym liczebność grup na poszczególnych zajęciach, a także proporcje liczby godzin różnych form zajęć umożliwiającą studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość spełnia warunki określone przepisami prawa.*

1.5.8. W przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku zostały uwzględnione praktyki zawodowe, jednostka określa efekty kształcenia i metody ich weryfikacji, oraz zapewnia właściwą organizację praktyk, w tym w szczególności dobór instytucji o zakresie działalności odpowiednim do celów i efektów kształcenia zakładanych dla ocenianego kierunku oraz liczbę miejsc odbywania praktyk dostosowaną do liczby studentów kierunku.

1.5.9. Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia, np. poprzez realizację programu kształcenia w językach obcych, prowadzenie zajęć w językach obcych, ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, a także prowadzenie studiów wspólnie z zagranicznymi uczelniami lub instytucjami naukowymi.

1.6. Polityka rekrutacyjna umożliwia właściwy dobór kandydatów.

1.6.1. Zasady i procedury rekrutacji zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów i poziomie kształcenia w jednostce oraz uwzględniają zasadę zapewnienia im równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2. Zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się na ocenianym kierunku umożliwiają identyfikację efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz ocenę ich adekwatności do efektów kształcenia założonych dla ocenianego kierunku studiów.

*

1.7. System sprawdzania i oceniania umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia.*

1.7.1. Stosowane metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia, wspomagają studentów w procesie uczenia się i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia każdego z zakładanych efektów kształcenia, w tym w szczególności w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na każdym etapie procesu kształcenia, także na etapie przygotowywania pracy dyplomowej i przeprowadzania egzaminu dyplomowego, oraz w odniesieniu do wszystkich zajęć, w tym zajęć z języków obcych.

1.7.2. System sprawdzania i oceniania efektów kształcenia jest przejrzysty, zapewnia rzetelność, wiarygodność i porównywalność wyników sprawdzania i oceniania, oraz umożliwia ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia. W przypadku prowadzenia kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość stosowane są metody weryfikacji i oceny efektów kształcenia właściwe dla tej formy zajęć.*

1. Ocena: w pełni.

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

1.1.

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku „informatyka” nawiązuje wprost do misji Społecznej Akademii Nauk. Wiedza i umiejętności osiągane przez studentów na kierunku „informatyka” mają charakter wysoce aplikacyjny, obejmują teorie i paradygmaty opisujące i wyjaśniające przedmiot badań dyscypliny informatyka oraz szerokie wykorzystanie w wielu obszarach życia człowieka, a także w sferze gospodarki, co wpisuje się w zakres misji Uczelni. W związku z tym od absolwentów kierunku oczekuje się szczególnych umiejętności i postaw. Są to kompetencje zarówno profesjonalne jak i osobowościowe oraz społeczne, pozwalające na odgrywanie aktywnej roli w życiu społecznym ze szczególnym zwróceniem uwagi na obszar gospodarczy. Wdrożona w ramach WSZJK procedura P-02 zakłada przy opracowywaniu koncepcji i projektu programu kształcenia uwzględnienie m.in. misji i strategii rozwoju uczelni, misji i strategii rozwoju wydziału, na którym jest prowadzony dany kierunek, realiów rynku pracy i potrzeb otoczenia społeczno-gospodarczego, wyników badań rynku pracy i konsultacji z pracodawcami, sugestii studentów zgłaszanych poprzez Samorząd Studencki, opinii absolwentów, wzorców międzynarodowych, wniosków z analiz i badań jakości prowadzonych na danym kierunku. Zgodnie z tym założeniem, w koncepcji kształcenia realizowane są cele przyjęte w dokumentach strategicznych, a proces kształcenia ukierunkowany jest na kluczowy cel wskazany w misji uczelni, jakim jest „kształcenie konkurencyjnych na krajowym i międzynarodowym rynku pracy i odpowiedzialnych społecznie profesjonalistów zdolnych sprostać wymaganiom XXI wieku, przygotowanych do

aktywnego i twórczego udziału w rozwiązywaniu problemów społecznych o znacznej doniosłości oraz realizacja badań i projektów naukowych na najwyższym poziomie”. W koncepcji kształcenia uwzględniono znaczenie dwóch zintegrowanych czynników: przygotowania absolwentów do wejścia na rynek pracy oraz osiąganie przez nich stosownych kompetencji zawodowych i społecznych, między innymi w zakresie współdziałania w różnych strukturach życia społecznego. Położono nacisk na kompetencje pożądane na rynku pracy (np. umiejętność samokształcenia, umiejętność pracy zespołowej, umiejętność podejmowania decyzji oraz samodzielnego dostrzegania i rozwiązywania problemów oraz skutecznej komunikacji).

Koncepcja kształcenia realizuje cele Polityki Jakości określonej dla Uczelni, w tym np.:

- a) „zachęcanie studentów i stwarzanie im odpowiednich warunków do rozwoju aktywności życia akademickiego, (...), rozwijania własnych pasji i zainteresowań (...) oraz podejmowania wszelkiego rodzaju inicjatyw wykraczających poza proces kształcenia, a sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi studentów” - np. poprzez działalność kół naukowych, stwarzanie możliwości publikowania efektów swoich badań, współpracę z Clark University,
- b) „systematyczne prowadzenie badań jakości kształcenia” oraz „propagowanie wzorców zachowań i działań projakościowych w społeczności akademickiej Uczelni” – poprzez wdrożenie i systematyczne doskonalenie Ogólnouczelnianego oraz Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia i angażowanie w działania projakościowe interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

W opracowaniu koncepcji kształcenia uwzględniono także zadania określone w Strategii Rozwoju Uczelni w ramach celu strategicznego nr 1, „Doskonalenie jakości kształcenia oraz oferty edukacyjnej”:

- dla realizacji „kształtowania etycznych i zaangażowanych postaw obywatelskich” oraz otwartości i tolerancji dla różnorodności kulturowej przewidzianej w Misji Uczelni sformułowano efekt K_K03 (ma świadomość ważności zachowania się w sposób profesjonalny, przestrzegania zasad etyki zawodowej i poszanowania różnorodności poglądów i kultur), co realizowane jest poprzez odpowiednie treści kształcenia a także dobór kadry o wysokich kwalifikacjach zawodowych i etycznych,
- dla realizacji „utrwalania działań wzmacniających świadomość studentów konieczności ciągłego podnoszenia swoich kwalifikacji i kształcenia się przez całe życie” sformułowano efekty K_U04 (ma umiejętność samokształcenia się m.in. w celu podnoszenia kompetencji zawodowych) oraz K_K01 (rozumie potrzebę i zna możliwości ciągłego doksztalcania się – podnoszenia kompetencji zawodowych, osobistych i społecznych),
- dla realizacji „kształtowania umiejętności współpracy oraz umiejętności kierowania pracą zespołową” sformułowano w koncepcji kształcenia efekt K_K04 (ma świadomość odpowiedzialności za pracę własną oraz gotowość podporządkowania się zasadom pracy w zespole i ponoszenia odpowiedzialności za wspólnie realizowane zadania) oraz uwzględniono odpowiednie metody kształcenia i formy zajęć pozwalające kształtować te umiejętności,
- dla realizacji „rozwijania przedsiębiorczości studentów” uwzględniono w programie kształcenia efekty: K_W14 (ma elementarną wiedzę w zakresie zarządzania, w tym zarządzania jakością i prowadzenia działalności gospodarczej), K_W16 (zna ogólne zasady tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości w branży IT), K_K05 (potrafi działać i myśleć w sposób przedsiębiorczy) i oferuje się studentom bardzo szeroki wachlarz dodatkowych warsztatów z tego obszaru prowadzonych w języku angielskim we współpracy z Clark University.

Wydział Nauk Humanistycznych w Warszawie jest jednostką otwartą na potrzeby w zakresie

kształcenia. Zgodnie z jego Misją, w koncepcji kształcenia założono zdobycie przez studentów kwalifikacji cenionych i pożądaných na rynku pracy. W trosce o podkreślaną w strategiach Uczelni i Wydziału otwartość na otoczenie społeczno-gospodarcze i innowacje, w procesie tworzenia koncepcji kształcenia uwzględniono opinie interesariuszy zewnętrznych – w drodze konsultacji z nimi ukształtowany został m.in. profil kwalifikacyjny absolwenta, oferta w zakresie proponowanych specjalności oraz dobór treści w przedmiotach specjalnościowych. Studenci kierunku „informatyka” mają do wyboru dwie specjalności: Grafika komputerowa w mediach oraz Inżynieria oprogramowania.

Zgodnie ze strategią Uczelni i Wydziału, kształcenie na kierunku „informatyka” ma charakter aplikacyjny, budujący wiedzę w kontekście praktyki, co odpowiada wymogom współczesnego rynku pracy. Równocześnie, zgodnie z celem profilu ogólnoakademickiego, program zawiera aspekty przygotowania do pracy badawczej, którą studenci mogą realizować na Wydziale Nauk Humanistycznych w Warszawie.

Spółeczna Akademia Nauk należy do grupy nielicznych uczelni niepublicznych, posiadających uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie „informatyka”. Daje to gwarancję, że we wszystkich jednostkach Uczelni, w których prowadzony jest kierunek „informatyka”, przenoszone są dobre wzorce w zakresie przekazywania studentom najbardziej nowoczesnej i aktualnej wiedzy w tej dyscyplinie.

W opracowaniu koncepcji kształcenia uwzględniono także efekty współpracy międzynarodowej, dobre praktyki w zakresie tworzenia programów wypracowane przez środowisko akademickie polskich uczelni oraz bogate doświadczenie kadry naukowo-dydaktycznej.

W obowiązujących na Wydziale procedurach zarządzania jakością kształcenia, w doborze treści kształcenia i doskonaleniu koncepcji kształcenia uwzględnia się także wnioski z badań losów absolwentów. Jednak z uwagi na fakt, że Wydział Nauk Humanistycznych w Warszawie miał pierwszych absolwentów kierunku „informatyka” w roku akademickim 2015/2016, nie uczestniczyli oni jeszcze w badaniu losów zawodowych absolwentów i nie mogli wyrazić opinii dotyczącej zrealizowanego programu kształcenia. Absolwenci kierunku uczestniczyli jednak w spotkaniu Komisji Programowej, na którym wyrazili swoje opinie i zgłosili wnioski w zakresie doskonalenia programu kształcenia, dotyczące m.in. zwiększenia liczby przedmiotów prowadzonych w języku angielskim.

1.2.

Wydział systematycznie dokonuje przeglądu i doskonalenia programów kształcenia. Celem dalszego doskonalenia programu jest zwiększenie szans zatrudnienia absolwentów kierunku w wyuczonym zawodzie informatyka i wyposażenie ich w niezbędne kompetencje zawodowe w oparciu o przewidywany rozwój technologii informatycznych i związane z tym potrzeby społeczne oraz gospodarcze. Główne założenia doskonalenia programu to:

- ukształtowanie spójnej linii programowej pozwalającej bardziej skutecznie i głębiej kształtować umiejętności studenta na danej specjalności,
- dostosowanie kompetencji absolwentów do potrzeb pracodawców.

W oparciu o analizę zapotrzebowania rynku pracy Uczelnia planuje utworzenie specjalności informatyka społeczna, adresowanej do osób, które chcą łączyć wykształcenie techniczne z działalnością opartą na zastosowaniach informatyki w różnych obszarach życia człowieka - komunikacji społecznej, przeciwdziałaniu wykluczeniu cyfrowemu i komputerowemu wspomaganie osób chorych.

W aspekcie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym planowana jest intensyfikacja nawiązywania współpracy z nowymi interesariuszami, co umożliwi rozszerzenie oferty praktyk, staży i warsztatów dla studentów, a w konsekwencji znalezienia pracy adekwatnej do

ich kompetencji i zainteresowań. Intensyfikacja współpracy z pracodawcami dotyczyć będzie przede wszystkim instytucji gospodarczych oraz przedsiębiorstw produkcyjnych posiadających systemy produkcyjne oparte na automatyzacji i informatyzacji procesów produkcyjnych. Rozwijane będą zajęcia bezpośrednio w firmach, projekty i prace dyplomowe tworzone dla potrzeb firm.

Często studenci przychodzą na studia z już ukształtowanymi zainteresowaniami i oczekują konkretnego, sprofilowanego programu kształcenia. Dlatego planowane jest wprowadzenie wyboru specjalności od drugiego semestru. Pozwoli to odpowiednio wcześniej ukształtować zainteresowania studenta i wykorzystywać je w trakcie dalszej nauki do motywowania w procesie przyswajania wiedzy i umiejętności a także wcześniej dostarczyć studentowi wiedzy praktycznej pozwalającej podjąć mu pracę w zawodzie już podczas studiów. Dzięki temu student zdobywa doświadczenie, a zainicjowana synergia pomiędzy procesem kształcenia i wykonywaną pracą zawodową zwiększa efektywność nauczania.

W planach rozwoju kierunku uwzględniane jest zapotrzebowanie otoczenia społeczno-gospodarczego, w szczególności program kształcenia jest dostosowywany do potrzeb rynku pracy. Plany rozwoju kierunku są zbieżne z Misją i Strategią oraz są tworzone i korygowane przy udziale interesariuszy zewnętrznych.

1.3.

Zgodnie z Uchwałą Nr 30 Senatu Społecznej Akademii Nauk z dnia 13 czerwca 2012 r. w sprawie określenia efektów kształcenia dla programu kształcenia na studiach pierwszego stopnia na kierunku „informatyka” o profilu ogólnoakademickim w formie stacjonarnej i niestacjonarnej we wszystkich jednostkach organizacyjnych Uczelni prowadzących ten kierunek przyporządkowano kierunek „informatyka” do obszaru kształcenia nauk technicznych. Senat wskazał jako dziedzinę nauki techniczne oraz w jej ramach jako wiodącą dyscyplinę informatyka oraz jako wspomagające dyscypliny: elektrotechnika, automatyka i robotyka, telekomunikacja. Odniesie do dyscypliny elektrotechnika powinno być bardziej szczegółowo udokumentowane w efektach kształcenia.

1.4.

Podstawą opracowanych efektów kształcenia dla kierunku był opis efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego na poziomie studiów I stopnia w obszarze kształcenia nauk technicznych oraz efektów kształcenia prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich. Na etapie opracowywania koncepcji kształcenia nad spójnością określonych dla kierunku efektów kształcenia czuwała Wydziałowa Komisja ds. Programowych i Jakości Kształcenia. Określono 16 kierunkowych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, 23 w zakresie umiejętności i 6 w zakresie kompetencji społecznych.

Szczegółowe cele i efekty kształcenia przedstawiono w kartach opisu modułu/przedmiotu (sylabusach), które są dostępne poprzez system informatyczny. Każdy przedmiot/moduł kształcenia ma zdefiniowane unikatowe efekty, które powiązane są z efektami zdefiniowanymi dla kierunku, co umożliwia stworzenie systemu ich weryfikacji.

Dodatkowo na pierwszych zajęciach wykładowcy przedstawiają studentom efekty kształcenia, które powinni osiągnąć podczas realizacji danego przedmiotu. Ponadto studenci są informowani o zasadach oceniania i zaliczenia przedmiotu. Studenci mają możliwość zapoznania się z kartami przedmiotu, które dostępne są na stronie internetowej Uczelni. Z punktu widzenia studentów efekty kształcenia w zakresie: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych są przejrzyste i przedstawione w sposób zrozumiały, dzięki czemu są sprawdzalne i weryfikowalne. Sposób opisu efektów pozwala na stworzenie skutecznego systemu ich weryfikacji.

1.5.1.

Nie dotyczy.

1.5.2.

Przyporządkowanie treści programowych, przypisanych poszczególnym przedmiotom do efektów kształcenia zdefiniowanych dla programu kształcenia, określa macierz efektów kształcenia. Na podstawie macierzy można stwierdzić, że program studiów zapewnia realizację wszystkich założonych efektów kształcenia.

Tworząc program, przyjęto założenie, że każdy przedmiot powinien odnosić się do odpowiedniej liczby efektów kierunkowych. Wszystkie kierunkowe efekty kształcenia mają pokrycie w przedmiotowych efektach kształcenia.

Podstawę doboru treści programowych stanowiły przede wszystkim:

- c) określone dla kierunku informatyka efekty kształcenia,
- d) aktualny dorobek naukowy z dyscyplin, z którymi są powiązane efekty kształcenia określone dla kierunku,
- e) przemiany determinujące wymagania rynku pracy w zakresie specjalizacji realizowanych na kierunku,
- f) sugestie interesariuszy zewnętrznych dotyczące potrzeb wynikających z realizacji zadań zawodowych,
- g) wyniki badań prowadzonych na Wydziale,
- h) sugestie studentów i absolwentów.

W programie uwzględniono przedmioty ogólnouczeniowe, podstawowe, kierunkowe, specjalnościowe oraz przedmioty do wyboru. W ramach tych przedmiotów oferowana jest wiedza z zakresu podstaw matematyki, programowania, baz danych, sztucznej inteligencji, sieci komputerowych, systemów operacyjnych, inżynierii oprogramowania oraz rozwijana jest w obrębie specjalności wiedza z zakresu grafiki komputerowej w mediach oraz inżynierii oprogramowania.

Dodatkowe komponenty stanowią przedmioty dotyczące ekonomii i zarządzania wprowadzające do wiedzy specjalistycznej w zakresie specjalności, pozostawiając jednocześnie szerokie pole poznawcze w celu zapewnienia większej elastyczności w myśleniu i dostosowaniu się do zmieniających się warunków i zapotrzebowania rynku pracy. Efekty kształcenia w zakresie specjalności realizowane są zarówno przez treści kształcenia zawarte w przedmiotach specjalnościowych, jak i przedmiotach kierunkowych i podstawowych oraz w ramach praktyk zawodowych.

Dobór treści programowych na kierunku jest zgodny z zakładanymi kierunkowymi efektami kształcenia.

1.5.3.

W realizacji programu kształcenia na kierunku „informatyka” wykorzystuje się następujące metody kształcenia: podające, problemowe i praktyczne. Stosuje się zatem zarówno metody i formy tradycyjne - wykład, jak i prowadzące do aktywizacji studentów (ćwiczenia projektowe, laboratoria, dyskusje, pracę w grupie, projekty indywidualne i grupowe, prezentacje multimedialne), w ramach których nacisk położony jest również na pracę własną studenta.

W ramach laboratoriów studenci angażowani są w realizację projektów, które pozwolą im osiągać zamierzone kierunkowe efekty kształcenia, w szczególności prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich w ramach realizowanego przedmiotu.

W ramach zajęć w bezpośrednim kontakcie ze studentami wykładowcy koncentrują się nie tylko na przekazaniu określonej wiedzy przedmiotowej, ale również na kształtowaniu umiejętności studentów w zakresie samodzielnej pracy, polegającej np. na realizacji projektów.

Nauczyciele akademicy wykorzystują zróżnicowane metody kształcenia stymulując umiejętności i kompetencje studentów i umożliwiając im realizację zakładanych efektów kształcenia. Prowadzący kładą nacisk na zaangażowanie ze strony studentów i motywują ich do dyskusji, wymiany opinii, krytycznej analizy, dostrzegania problemów informatycznych do rozwiązania i wyrażania własnych wniosków. Stosują metody, które przygotowują studenta do samodzielnego uczenia się.

W programie kształcenia uwzględnia się rozwijanie u studentów kompetencji przydatnych do prowadzenia badań, w tym: formułowanie problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań. Efekty kształcenia służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych studenci realizują w ramach takich przedmiotów, jak Przetwarzanie i transmisja sygnałów, Sztuczna inteligencja, Bazy danych, Paradygmaty programowania, Bezpieczeństwo systemów komputerowych. Część studentów doskonali swoje umiejętności w zakresie przygotowania do prowadzenia badań również poprzez członkostwo w kole naukowym.

1.5.4.

Studia na kierunku „informatyka” trwają 7 semestrów. Minimalna liczba punktów niezbędna do zaliczenia semestru wynosi 30 punktów ECTS. Program studiów określa liczbę punktów ECTS konieczną dla uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi studiów jako 210 punktów ECTS.

Czas trwania kształcenia umożliwia realizację treści programowych oraz zdobycie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych założonych w programie kształcenia, w liczbie godzin adekwatnych do punktów ECTS. Przyjęto, że 1 punkt ECTS odpowiada 25-30 godzinom pracy studenta. Wyliczony nakład pracy studenta uwzględnia liczbę godzin kontaktowych, liczbę godzin potrzebnych na wykonanie prac cząstkowych, przygotowanie się do zaliczeń i egzaminu oraz do samodzielnego uzupełniania i utrwalania wiedzy.

1.5.5.

Punktacja określona dla każdego przedmiotu uwzględnia zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli i studentów, egzaminy oraz samodzielną pracę studenta. Liczba punktów niezbędna do zaliczenia każdego semestru wynosi 30 punktów ECTS.

Przedmiotom związanym z prowadzonymi badaniami naukowymi w dyscyplinach naukowych, z którymi powiązane są efekty kształcenia określone dla kierunku, służących przygotowaniu studentów do prowadzenia badań naukowych przypisano 113 punktów ECTS, co stanowi 54% ogólnej liczby punktów.

Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów wynosi w przypadku studiów stacjonarnych 115,5 punktów ECTS, w przypadku studiów niestacjonarnych 77 punktów ECTS. Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla określonego kierunku, poziomu i profilu kształcenia wynosi 42 punkty ECTS (na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych). Łączna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć o charakterze praktycznym, w tym zajęć laboratoryjnych i projektowych wynosi 91 punktów ECTS (dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych). Minimalna liczba punktów

ECTS, którą student musi uzyskać, realizując moduły kształcenia oferowane na zajęciach ogólnouczeniowych lub na innym kierunku studiów to 17 punktów ECTS (dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych). Minimalna liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z Języka obcego wynosi 8 punktów ECTS (dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych). Rozkład punktów, które student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych i nauk społecznych kształtuje się następująco: Psychologia (1 punkt ECTS), Socjologia (1 punkt ECTS), Podstawy ekonomii/Podstawy zarządzania (2 punkty ECTS), Ochrona własności intelektualnej (1 punkt ECTS), Praktyki zawodowe (6 punktów ECTS).

1.5.6.

W programie studiów wyszczególniono przedmioty do wyboru. Oferta tych przedmiotów pozwala studentom na rozwój zainteresowań naukowych i zawodowych a także uwzględnia oczekiwania rynku pracy. Na kierunku „informatyka” umożliwia się studentowi wybór modułów kształcenia, do których przypisuje się punkty ECTS w wymiarze 32% (wybór modułów kształcenia obejmuje 67 punktów ECTS). W przedmiotach do wyboru uwzględniono także zajęcia prowadzone w języku angielskim: Psychology, Sociology, Multilayer internet application design, Mobile devices programming, Computer networks administration, IT Systems of Management, Business project management (MS PROJECT).

1.5.7.

Formy kształcenia są dostosowane do profilu kształcenia oraz treści i efektów kształcenia. Są to: wykłady, ćwiczenia, ćwiczenia projektowe, laboratoria, seminaria. Ich dobór sprzyja aktywizacji studentów oraz osiąganiu przez nich zakładanych efektów zarówno w zakresie pogłębionej wiedzy, jak i umiejętności oraz kompetencji inżynierskich i społecznych, przygotowując absolwentów do pracy zawodowej i aktywności badawczej.

Grupy językowe, projektowe i laboratoryjne liczą maksymalnie 18 osób, grupy ćwiczeniowe – maksymalnie 26 osób. Wykłady odbywają się dla wszystkich studentów danego semestru. Wykłady specjalnościowe i konwersatoria przeznaczone są dla studentów przypisanych do danej specjalności.

W programie przewidziano zajęcia o charakterze praktycznym (w tym zajęcia laboratoryjne i warsztatowe) przygotowujące studentów do wykonywania pracy zawodowej. Zajęcia te prowadzone są przez osoby z odpowiednim doświadczeniem zawodowym.

Duża różnorodność elementów, jakie są wykorzystywane w toku realizacji poszczególnych form kształcenia (praca w grupie, dyskusja, pytania i zadania problemowe, ćwiczenia w parach i grupach pod nadzorem prowadzącego, projektowanie, praca własna pod nadzorem prowadzącego, prezentacja, symulacja, wypowiedź ustna, zadania zespołowe, przygotowywanie i prezentacja referatów), właściwa liczebność grup oraz proporcje liczby godzin różnych form zajęć, pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Organizacja zajęć jest prawidłowa.

Na kierunku nie prowadzi się kształcenia na odległość.

1.5.8.

Praktyki na kierunku „informatyka” są realizowane w wymiarze 160 godzin, za które student otrzymuje 6 punktów ECTS. Głównym celem praktyk jest wykorzystanie i doskonalenie wiedzy, umiejętności i kompetencji nabytych podczas studiów. Efekty kształcenia i metody ich weryfikacji zostały określone w sylabusie dla tego modułu kształcenia. Merytoryczny nadzór nad praktykami sprawuje Opiekun praktyk z ramienia Uczelni, który:

- i) akceptuje miejsce odbywania praktyk,
- j) ma obowiązek przygotować sylabus wraz z wykazem efektów kształcenia przewidzianych do realizacji w ramach praktyk studenckich,
- k) zatwierdza program praktyk,
- l) ocenia realizację efektów kształcenia osiągniętych w toku realizacji praktyk na podstawie dokumentacji przebiegu praktyk,
- m) dokonuje weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia w trakcie odbywania praktyk przez studenta, na podstawie dokumentacji potwierdzonej przez opiekuna z ramienia instytucji przyjmującej, informacji zbieranych w trakcie odbywania praktyk oraz ich analizy.

Zasady odbywania praktyk reguluje Regulamin praktyk zawodowych na kierunku informatyka. Warunkiem zaliczenia praktyk jest uzyskanie założonych w programie studiów i sylabusie efektów kształcenia, udokumentowane w sposób określony w Regulaminie.

Wydział zapewnia studentom odbywanie praktyk zawodowych przewidzianych w programie kształcenia w jednostkach w kraju i za granicą, zweryfikowanych pod kątem możliwości zrealizowania zakładanych efektów kształcenia. Listą zweryfikowanych podmiotów dysponuje Biuro Karier Studenckich. Student może również samodzielnie wskazać jednostkę, w której chce odbywać praktyki pod warunkiem jej pozytywnej weryfikacji przez Uczelnię. Zaliczenie praktyki może również odbywać się poprzez uznanie zatrudnienia studenta na podstawie umowy o pracę lub umowy cywilno-prawnej, jeżeli tylko charakter wykonywanej przez niego pracy pozwala mu osiągnąć określone dla praktyk efekty kształcenia.

1.5.9.

W celu umiędzynarodowienia procesu kształcenia podjęto następujące działania:

- n) udział nauczycieli akademickich w konferencjach międzynarodowych oraz realizacja wykładów gościnnych,
- o) realizacja programu kształcenia przez nauczycieli wywodzących się z ośrodków zagranicznych,
- p) umożliwienie studentom uczestnictwa w zajęciach dodatkowych, poza programem kształcenia prowadzonych przez kadrę z zagranicznych ośrodków akademickich, np. Clark University.

Ponadto wprowadzono do programu kształcenia przedmioty do wyboru prowadzone w języku angielskim (Psychology, Sociology, Multilayer internet application design, Mobile devices programming, Computer networks administration, IT Systems of Management, Business project management (MS PROJECT). Program studiów sprzyja umiędzynarodowieniu procesu kształcenia także poprzez ofertę kształcenia dla studentów zagranicznych, ofertę wymiany studentów w ramach programu Erasmus+, organizację konferencji międzynarodowych, w których uczestniczą studenci oraz współpracę z Clark University.

Współpraca z Clark University obejmuje przygotowanie i prowadzenie wykładów specjalizacyjnych w języku angielskim, udział we wspólnych projektach badawczych oraz realizację staży zagranicznych dla studentów i pracowników naukowych SAN. W ramach tej współpracy na kierunku „informatyka” prowadzone były zajęcia do wyboru w języku angielskim: Webmaster, JE-marketing and E-business, Legal and Financial Issues in IT Management.

Studenci kierunku „informatyka” mają możliwość skorzystania m. in. z modułu zajęć z zakresu „Management Information Systems”, który został przygotowany w formie otwartego wykładu dla studentów kierunków: „zarządzanie” i „informatyka”. Jest to kurs realizowany w ramach współpracy z Clark University, który jest prowadzony w poszczególnych latach przez visiting professors z Clark University lub przez pracowników naukowych SAN. W ramach współpracy z Clark University studenci wszystkich kierunków

mogą uczestniczyć także w innych dodatkowych zajęciach prowadzonych w języku angielskim. Jednostka daje wszystkim studentom i absolwentom możliwość korzystania z bogatej oferty bezpłatnych kursów organizowanych przez Clark University i SAN prowadzonych w języku angielskim (tzw. sample courses). Organizowane są także wykłady z zakresu informatyki, np.: Management Information Systems, Operating Systems, Management of Information Technology, Information Systems Analysis and Design, Legal and Financial Issues in IT Management, Design and Analysis of Computer Networks, Data Security and Privacy.

Warsztaty prowadzone są w poszczególnych latach przez visiting professors z Clark University lub przez pracowników naukowych SAN. Do tej pory w tych warsztatach uczestniczyło 5 studentów kierunku „informatyka”, wybierali oni warsztaty z zakresu: Management Information Systems, Project Management.

W ramach działań podejmowanych w zakresie umiędzynarodowienia procesu kształcenia wymienić można także konsultacje w zakresie tworzenia koncepcji kształcenia, realizację wspólnych przedsięwzięć i projektów badawczych, czy wymianę doświadczeń z zagranicznymi ośrodkami badawczymi i instytucjami zajmującymi się problematyką edukacji.

1.6.1.

Zasady i procedury dotyczące rekrutacji zostały określone w Uchwale Senatu Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi nr 2 z dnia 26 stycznia 2016 r. w sprawie zasad rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2016/2017. Podstawą przyjęcia na studia jest posiadanie przez kandydata świadectwa dojrzałości oraz złożenie wszystkich wymaganych dokumentów określonych regulacjami wewnętrznymi Uczelni. Postępowanie kwalifikacyjne odbywa się na podstawie tych dokumentów.

Co roku Senat określa limity przyjęć na poszczególne kierunki. Kandydaci mogą dokonywać rejestracji on-line lub osobiście w Biurze Rekrutacji. Decyzję w sprawie przyjęcia na studia podejmuje Komisja Rekrutacyjna, a każdy kandydat otrzymuje indywidualnie informację o przyjęciu (bądź nie) na studia.

Zasady rekrutacji pozwalają na właściwy dobór kandydatów na studia oraz uwzględniają zasadę zapewnienia kandydatom równych szans w podjęciu kształcenia na ocenianym kierunku.

1.6.2.

Wydział Nauk Humanistycznych w Warszawie nie ma uprawnień do potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów na ocenianym kierunku. Istnieje jednak taka możliwość w Uczelni macierzystej (w Łodzi), gdzie kwestie związane z potwierdzaniem efektów uczenia się na ocenianym kierunku określa Regulamin potwierdzenia efektów uczenia się w Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi przyjęty uchwałą Senatu SAN z dnia 24 marca 2015 roku wdrożony z dniem 1 października 2015. Określa ona zasady potwierdzania posiadanych kwalifikacji i kompetencji wnioskodawców w celu stworzenia elastycznego systemu kształtowania ścieżki nauczania i procedury związane z potwierdzeniem efektów uczenia się oraz wskazują organy do tego uprawnione.

1.7.1.

Osiągane przez studentów efekty są weryfikowane najczęściej poprzez egzaminy w formie pisemnej lub ustnej, testy, kolokwia, ocenę opracowań w formie projektów indywidualnych i zespołowych, referatów, aktywności na zajęciach, obserwację i ocenę wykonania zadań

praktycznych, wypowiedź ustną, udział w dyskusji, prezentacje, zadania zespołowe. Sprawdzanie osiągniętych efektów kształcenia prowadzone jest na różnych etapach kształcenia, poprzez: bieżącą obserwację i ocenę pracy studenta w trakcie realizacji przedmiotu (np. aktywność, projekty, prezentacje, itd.), realizację seminarium dyplomowego, egzaminy z poszczególnych przedmiotów, egzamin dyplomowy, przygotowanie i ocenę pracy dyplomowej, itd. Weryfikacja końcowych efektów kształcenia odbywa się w procesie dyplomowania, który obejmuje przygotowanie pracy dyplomowej, zgodnie z opracowanymi na Uczelni standardami oraz egzamin dyplomowy, na którym student odpowiada na pytania związane z kierunkiem studiów, specjalnością i tematyką pracy. Studenci mają możliwość wyboru opiekuna pracy oraz tematyki pracy. Prace w celu weryfikacji ich oryginalności poddawane są systemowi antyplagiatowemu. Oceny pracy dokonuje recenzent wyznaczony przez Dziekana oraz opiekun pracy. Egzamin dyplomowy odbywa się przed Komisją, której przewodniczy Dziekan lub powołany przez niego nauczyciel akademicki z tytułem naukowym lub stopniem naukowym doktora habilitowanego.

Weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia, w tym także umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej uwzględniono m.in. w następujących elementach procesu kształcenia:

q) sprawdzianach wiedzy i umiejętności w trakcie każdego zajęcia, także na tle jakości opracowanych prac semestralnych, opartych na wymaganiach wybranych elementów pracy badawczej,

r) seminariach dyplomowych (poprzez obserwację rozwiązywania przez studentów problemów badawczych pojawiających się w toku pisania pracy dyplomowej),

w procesie dyplomowania (weryfikacja końcowych efektów kształcenia uwzględnia recenzje pracy dyplomowej, w których oceniany jest inżynierski charakter pracy, ocenę poziomu wiedzy i umiejętności studenta podczas odpowiedzi na pytania otrzymane na egzaminie dyplomowym). Ogólna ocena prac dyplomowych i etapowych, z którymi członkowie ZO PKA zapoznali się w trakcie wizytacji w kontekście skuteczności, rzetelności i wiarygodności oceny osiąganych przez studentów zakładanych efektów kształcenia jest pozytywna.

1.7.2.

Ogólne procedury związane z pomiarem i oceną efektów kształcenia określone są w Regulaminie Studiów. Określa on w szczególności prawa i obowiązki studenta związane z zaliczaniem przedmiotów, zdawaniem egzaminów, zaliczaniem etapów studiów i całych studiów. Rozwiązania zawarte w Regulaminie wprowadzają regulacje związane z zaliczaniem przedmiotów i etapów kształcenia, określają ramy organizacyjne dla procesu weryfikacji osiągnięć studenta, formułują uprawnienia odwoławcze oraz określają konsekwencje braku zaliczenia. Regulamin określa również skalę stosowanych ocen w ramach procesu weryfikacji osiągnięć studenta. Na Uczelni przyjęto wyrażanie poziomu osiągnięcia danego przedmiotowego efektu kształcenia w następującej skali ocen: bardzo dobry (5), dobry plus (4+), dobry (4), dostateczny plus (3+), dostateczny (3), niedostateczny (2). Warunkiem promocji na kolejne semestry jest osiągnięcie efektów kształcenia przypisanych dla przedmiotów na danym semestrze. Osiąganie kierunkowych efektów kształcenia wynika z uzyskanych przez studenta przedmiotowych efektów kształcenia.

Szczegółowe sposoby pomiaru i oceny efektów kształcenia zostały natomiast określone w sylabusach przedmiotów. Zostały odpowiednio dobrane do konkretnych treści przedmiotów oraz określonych dla nich efektów kształcenia. Każdy wykładowca ma obowiązek zapoznać studentów z warunkami zaliczenia przedmiotu na pierwszych zajęciach.

Przejrzystość i rzetelność systemu sprawdzania i oceniania efektów kształcenia są weryfikowane przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia przy wsparciu nauczycieli

akademickich wyznaczonych przez Dziekana jednostki. Ocena Zespołu polega na weryfikacji zakładanych i osiąganych przez studentów efektów kształcenia, form prowadzenia zajęć i metod dydaktycznych, formy zaliczenia przedmiotu, przeglądzie prac zaliczeniowych lub egzaminacyjnych. Ocena dokonywana jest pod kątem właściwego doboru wszystkich tych elementów do zakładanych i ujętych w danym sylabusie efektów kształcenia. Prace etapowe są archiwizowane w miarę zadowalająco.

W sytuacjach problematycznych student może wystąpić o egzamin komisyjny. W skład Komisji wchodzi: Dziekan lub upoważniona przez niego osoba (jako przewodniczący), jeden specjalista z zakresu przedmiotu objętego egzaminem komisyjnym lub pokrewnego. Dodatkowo w egzaminie może uczestniczyć obserwator wskazany przez studenta (może to być np. opiekun roku lub przedstawiciel Samorządu Studenckiego).

3. Uzasadnienie

Koncepcja kształcenia na kierunku „informatyka” pozwala realizować cele określone przez Politykę Jakości oraz Misję i Strategię Rozwoju SAN i Wydziału Nauk Humanistycznych w Warszawie. Treści przedmiotowe są zintegrowane z badaniami naukowymi prowadzonymi przez kadrę kierunku. Program kształcenia integruje najnowsze wyniki badań i tendencje z zakresu informatyki. Tworzone specjalności odpowiadają na potrzeby rynku pracy.

Mocną stroną realizowanej koncepcji kształcenia jest szeroko zakrojona współpraca SAN z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz w konsekwencji tworzenie programów kształcenia wspomagane wiedzą interesariuszy zewnętrznych. Dzięki temu Wydział może reagować na zmiany zachodzące na rynku pracy i pojawiające się w związku z tym nowe oczekiwania wobec absolwentów. Udział interesariuszy zewnętrznych w tworzeniu programu kształcenia jest realny i został sformalizowany. W drodze konsultacji z nimi ukształtowany został m.in. profil absolwenta, oferta w zakresie proponowanych specjalności oraz dobór treści w przedmiotach specjalnościowych.

Przedstawione programy studiów, pod względem treści kształcenia, stosowanych metod dydaktycznych oraz metod sprawdzania i oceny efektów kształcenia, są spójne z efektami kształcenia dla ocenianego kierunku. Moduły/przedmioty w tym ich treści znajdujące się w przedstawionych programach studiów w pełni pokrywają zakładane efekty kształcenia.

Proces rekrutacji jest przejrzysty i zrozumiały. Zasady i procedury rekrutacji na studia I stopnia zapewniają właściwy dobór kandydatów do podjęcia kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Obowiązujące procedury rekrutacji uwzględniają zasadę zapewnienia równych szans w podjęciu kształcenia na kierunku „informatyka”.

Programy kształcenia na ocenianym kierunku oraz organizacja i realizacja procesu kształcenia umożliwiają osiąganie zakładanych efektów kształcenia przy pomocy różnych metod kształcenia. Stosowane metody kształcenia, dostosowane do specyfiki kierunku, uwzględniają samodzielne uczenie się oraz aktywizujące formy pracy i umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Organizacja procesu kształcenia oraz praktyk zawodowych jest prawidłowa.

Metody sprawdzania i oceniania efektów kształcenia osiągniętych przez studentów, w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w stosunku do efektów kształcenia określonych zarówno dla przedmiotów, w tym praktyk zawodowych, jak i całego programu kształcenia zostały dobrane adekwatnie do ich specyfiki i zakładanych efektów kształcenia. Praktyce zawodowej przypisano efekty kształcenia, które student powinien zrealizować podczas jej odbywania.

4. Zalecenia

2. Liczba i jakość kadry naukowo-dydaktycznej oraz prowadzone w jednostce badania naukowe zapewniają realizację programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia

2.1 Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe posiadają dorobek naukowy zapewniający realizację programu studiów w obszarze wiedzy odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku. Struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe odpowiada wymogom prawa określonym dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim, a ich liczba jest właściwa w stosunku do liczby studentów ocenianego kierunku.*

2.2 Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia. W przypadku, gdy zajęcia realizowane są z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, kadra dydaktyczna jest przygotowana do prowadzenia zajęć w tej formie.*

2.3 Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej.

2.4 Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru/obszarów wiedzy, odpowiadającego/odpowiadających obszarowi/obszarom kształcenia, do którego/których został przyporządkowany kierunek, a także w dziedzinie/dziedzinach nauki oraz dyscyplinie/dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia.*

2.5 Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych są wykorzystywane w projektowaniu i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku oraz w jego realizacji.

1. Ocena – w pełni.

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

2.1.

Uczelnia zgłosiła do minimum kadrowego ocenianego kierunku „informatyka”, prowadzonego na poziomie studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim, 9 nauczycieli akademickich, w tym 4 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 5 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora.

Oceniając zgodność minimum kadrowego z wymaganiami określonymi w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 3 października 2014 r., w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370), Zespół Oceniający PKA stwierdził, że zgłoszeni do tego minimum kadrowego nauczyciele akademicki:

- a) są zatrudnieni w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, co oznacza spełnienie wymagania określonego w §13 ust. 1 ww. Rozporządzenia,
- b) prowadzą osobiście na ocenianym kierunku wymaganą w §13 ust. 2 ww. Rozporządzenia liczbę godzin zajęć dydaktycznych,
- c) złożyli oświadczenia, o których mowa w art. 112a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.), z dotrzymaniem wskazanego w tym artykule terminu.

Ocenę spełnienia warunków określonych w §12 ust. 1, 3 Rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. RP z 2014 r., poz. 1370) Zespół Oceniający PKA przeprowadził z uwzględnieniem umiejscowienia ocenianego kierunku studiów w obszarach

kształcenia oraz dziedzinach i dyscyplinach naukowych, określonych w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych (Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065).

Umiejscowienie ocenianego kierunku studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim w obszarach kształcenia określa uchwała Senatu Społecznej Akademii Nauk w Łodzi nr 13 z dnia 30 czerwca 2012 r., w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunku „informatyka” prowadzonych we wszystkich jednostkach Uczelni. Zgodnie z ww. uchwałą oceniany kierunek „informatyka” przyporządkowany został do obszaru nauk technicznych. Uwzględniając wyniki analizy dorobku naukowego nauczycieli zgłoszonych przez Uczelnię do minimum kadrowego studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim ocenianego kierunku oraz scharakteryzowane wcześniej jego umiejscowienie w obszarze nauk technicznych i dyscyplinie informatyka stwierdzić, że:

a) w zakresie stopni naukowych:

- 4 nauczycieli (44,4%) posiada stopnie naukowe w dyscyplinie naukowej informatyka,
- 1 nauczyciel (11,1%) posiada stopień naukowy w dyscyplinie naukowej automatyka,
- 1 nauczyciel (11,1%) posiada stopień naukowy w dyscyplinie naukowej elektrotechniki,
- 1 nauczyciel (11,1%) posiada stopień naukowy w dyscyplinie naukowej elektronika,
- 1 nauczyciel (11,1%) posiada stopień naukowy w dyscyplinie naukowej matematyka,
- 1 nauczyciel (11,1%) posiada stopień naukowy w dyscyplinie naukowej biologia medyczna.

b) w zakresie posiadanego dorobku publikacyjnego:

- 9 nauczycieli (100%) posiada dorobek publikacyjny z zakresu informatyki lub zastosowań informatyki.

Wszyscy nauczyciele akademicki zgłoszeni przez Uczelnię do minimum kadrowego studiów I stopnia posiadają dorobek naukowy w zakresie dyscypliny naukowej „informatyka”, do której przypisany został oceniany kierunek, co oznacza spełnienie warunku określonego w §12 ust. 1 ww. Rozporządzenia, zgodnie z którym „Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego określonego kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim, jeżeli posiada zapewniający realizację programu studiów dorobek naukowy lub artystyczny w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia określone dla tego kierunku”.

Zespół Oceniający PKA zaliczył do minimum kadrowego ocenianego kierunku „informatyka” o profilu ogólnoakademickim dla studiów I stopnia 9 nauczycieli akademickich, w tym 4 w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 5 w grupie nauczycieli ze stopniem naukowym doktora.

Zespół Oceniający PKA stwierdził, że minimum kadrowe studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim na ocenianym kierunku „informatyka” spełnia wymagania określone w §14 ust. 1 Rozporządzenia MNiSW z dnia 3 października 2014 r., w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r., poz. 1370).

Liczba nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego studiów I stopnia na ocenianym kierunku „informatyka” wynosi 9, natomiast liczba studentów wynosi 130. Wynika stąd, że stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów wynosi 1: 6.9, co oznacza spełnienie wymagania określonego w §17 ust. 1 pkt. 4 ww. Rozporządzenia. Z danych tych wynika, że proporcje określające relacje pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów na ocenianym kierunku „informatyka” są korzystniejsze od wymaganych. Stwarza

to korzystne warunki dla procesu kształcenia.

2.2.

Na studiach I stopnia o profilu ogólnoakademickim na ocenianym kierunku „informatyka” zajęcia dydaktyczne prowadzi 31 nauczycieli akademickich, w tym 9 zaliczonych przez Zespół Oceniający PKA do minimum kadrowego. Z analizy struktury kwalifikacji tej kadry wynika, że w grupie nauczycieli prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku jest 4 profesorów (12,9%), 3 doktorów habilitowanych (9,7%), 18 doktorów (58%) oraz 6 magistrów (19,4%), przy czym:

- a) 19 nauczycieli (61,3%) reprezentuje obszar i dziedzinę nauk technicznych, w tym: 15 nauczycieli reprezentuje dyscyplinę naukową informatyka (48,4%), 1 – elektronika (3,2%), 1 – automatyka i robotyka (3,2%), 1 – elektrotechnika (3,2%),
- b) 5 nauczycieli (16,1%) reprezentuje obszar nauk ścisłych, w tym 3 nauczycieli (9,7%) reprezentuje dziedzinę nauk matematycznych i dyscyplinę naukową matematyka, 2 nauczycieli (6,5%) reprezentuje dziedzinę nauk fizycznych i dyscyplinę naukową fizyka,
- c) 6 nauczycieli (19,4%) reprezentuje obszar nauk społecznych, w tym 2 nauczycieli (6,8%) reprezentuje dziedzinę nauk prawnych, dyscyplina prawo, 1 nauczyciel (3,2%) reprezentuje dziedzinę nauk społecznych, dyscyplina psychologia, 1 nauczyciel (3,2%) reprezentuje dziedzinę nauk społecznych, dyscyplina socjologia, 1 nauczyciel (3,2%) reprezentuje dziedzinę nauk ekonomicznych, dyscyplina nauki o zarządzaniu oraz 1 nauczyciel (3,2%) reprezentuje dziedzinę nauk ekonomicznych, dyscyplina ekonomia,
- d) 1 nauczyciel (3,2%) reprezentuje obszar nauk medycznych w dyscyplinie naukowej biologia medyczna.

Analiza dorobku naukowego oraz kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku „informatyka” pozwala na stwierdzenie, że kadra dydaktyczna prowadząca zajęcia na tym kierunku gwarantuje realizację przyjętych programów studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych kierunkowych efektów kształcenia. Zajęcia na kierunku „informatyka” prowadzą nauczyciele akademicy, którzy posiadają duże doświadczenie dydaktyczne i dorobek naukowy adekwatny do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia w obszarze nauk technicznych.

W kilku przypadkach przedmioty z zakresu informatyki prowadzą nauczyciele, którzy posiadają stopnie naukowe uzyskane w innych dyscyplinach naukowych (Bazy danych – prowadzący: obszar nauk społecznych, dziedzina nauk ekonomicznych, dyscyplina nauki o zarządzaniu; Algorytmy i struktury danych, Programowanie obiektowe – prowadzący: dyscyplina elektrotechnika; Grafika komputerowa i wizualizacja – prowadzący: dyscyplina automatyka i robotyka).

W trakcie wizytacji członkowie Zespołu Oceniającego PKA przeprowadzili hospitacje kilku zajęć na kierunku „informatyka”. Z hospitacji tych wynika, że nauczyciele akademicy prowadzący oceniane zajęcia byli do nich dobrze przygotowani, a poziom merytoryczny i metodyczny tych zajęć był wysoki.

2.3.

Głównym celem polityki kadrowej realizowanej na Wydziale Nauk Humanistycznych SAN w Warszawie, prowadzącym oceniany kierunek „informatyka”, jest utrzymanie odpowiedniej jakości kształcenia, zapewnienie właściwej realizacji badań naukowych oraz utrzymanie minimum kadrowego.

Procedury zatrudniania nauczycieli akademickich realizowane są w oparciu o zasady

określone w Wydziałowym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia Społecznej Akademii Nauk w Łodzi i są w pełni zgodne z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842, z późn. zm.).

Kwestie związane z polityką kadrową są regulowane m.in. poprzez następujące procedury:

- a) P-04 (Rozwój naukowy pracowników akademickich, udział w szkoleniach wewnętrznych oraz dokumentacja dotycząca rozwoju naukowego),
- b) P-05 (Ocena osiągnięć i nagradzanie pracowników akademickich oraz jednostek naukowo-dydaktycznych),
- c) P-08 (Prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych),
- d) P-09 (Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy wykładowców dokonywana przez studentów - tzw. ankietyzacja),
- e) P-15 (Przeprowadzanie postępowań konkursowych na stanowiska nauczycieli akademickich) obowiązujące w ramach WSZJK.

Ich wdrożenie pozwoliło m.in. z drobnymi wyjątkami na właściwą obsadę zajęć dydaktycznych, co z kolei umożliwia studentom osiągnięcie określonych w programie efektów kształcenia.

Polityka kadrowa SAN uwzględnia zastosowanie strategii zarządzania zasobami ludzkimi łączącej system oceniania, motywowania i rozwoju pracowników. Jest zorientowana na zatrudnianie najlepszych kandydatów na nauczycieli, motywowanie nauczycieli do podnoszenia kwalifikacji i rozwoju ich kompetencji.

System wspierający rozwój kadry naukowo-dydaktycznej opiera m.in. się na:

- a) finansowaniu publikacji w czasopismach lub monografiach zewnętrznych i udziału w konferencjach naukowych organizowanych przez ośrodki zewnętrzne,
- b) umożliwieniu publikacji w czasopismach i monografiach afiliowanych przez Społeczną Akademię Nauk,
- c) finansowaniu projektów i grantów wewnętrznych,
- d) wspieraniu, na etapie tworzenia wniosku o granty unijne,
- e) udzielaniu stypendiów naukowych,
- f) finansowaniu szkoleń podwyższających kwalifikacje zawodowe,
- g) finansowaniu zagranicznych i krajowych staży zawodowych.

Wyniki oceny okresowej nauczycieli akademickich są uwzględniane przez Kierownika Katedry przy planowaniu obsady zajęć dydaktycznych, a przez Władze Wydziału i Uczelni – w polityce awansu. W przypadku przyznania oceny negatywnej Uczelnia analizuje jej przyczyny i może rozpocząć działania prowadzące do nieprzedłużenia umowy o pracę z danym wykładowcą.

W celu umiędzynarodawiania procesu kształcenia, Uczelnia finansuje udział pracowników w konferencjach międzynarodowych.

Za ocenę kompetencji pracowników naukowo-dydaktycznych służącą osiągnięciu zakładanych w programie studiów efektów kształcenia odpowiada Dziekan Wydziału.

Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale Nauk Humanistycznych SAN w Warszawie stwarza sprzyjające warunki do rozwoju naukowego kadry Wydziału oraz podnoszenia przez nią kwalifikacji dydaktycznych. Potwierdzają to informacje uzyskane przez Zespół Oceniający PKA w trakcie wizytacji, w ramach rozmów z kierownictwem Wydziału i Uczelni, a przede wszystkim wypowiedzi nauczycieli w trakcie spotkania Zespołu z nauczycielami akademickimi ocenianego kierunku. O skuteczności tej polityki świadczą liczbowe dane opisujące rozwój naukowy pracowników, w tym nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku. W okresie ostatnich 5 lat (2011-2016) 55 nauczycieli Wydziału podniosło swoje kwalifikacje naukowe, uzyskując 6 tytułów naukowych profesora, 18 stopni naukowych doktora habilitowanego oraz 31 stopni naukowych doktora – brak jednak informacji ile osób z tego grona, to pracownicy Katedry

Informatyki Wydziału Nauk Humanistycznych SAN w Warszawie, prowadzącej oceniany kierunek studiów.

Na rozwój naukowy kadry Wydziału pozytywny wpływ mają prowadzone na Wydziale Nauk Humanistycznych w SAN Warszawie badania naukowe, w tym we współpracy z krajowymi i zagranicznymi ośrodkami dydaktyczno-naukowymi. W procesie dydaktycznym uczestniczą również pracownicy uczelni zagranicznych. W latach 2013-2015 zajęcia na kierunkach prowadzonych przez Wydział prowadziło 8 nauczycieli z jednej uczelni ukraińskiej (Politechnika Lwowska, Lwów, Ukraina) i amerykańskiej (Clark University, Stany Zjednoczone).

2.4.

Spółeczna Akademia Nauk należy do grupy nielicznych uczelni niepublicznych, posiadających uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie „informatyka”. W ostatniej, kompleksowej ocenie działalności naukowej lub badawczo-rozwojowej jednostek naukowych, przeprowadzonej w 2013 roku przez Komisję Ewaluacji Jednostek Naukowych MNiSW, Instytut Technologii Informatycznych SAN w Łodzi któremu podlega Katedra Informatyki Wydziału Nauk Humanistycznych bezpośrednio prowadząca oceniany kierunek uzyskał kategorię naukową „B”.

Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru nauk technicznych, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek, w dziedzinie nauk technicznych i dyscyplinie naukowej informatyka, do której odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia. Nie wszystkie z obszarów badawczych w dyscyplinie „informatyka” wskazywanych przez jednostkę znajdują pokrycie w publikacjach osób zaliczonych do minimum kadrowego. Zgodnie z informacjami podanymi przez jednostkę badania naukowe w dyscyplinie „informatyka” prowadzone są w m.in. następujących obszarach: bezpieczeństwo systemów komputerowych, systemy zarządzania informacją w oparciu o technologie semantyczne, nowoczesne technologie sieciowe i wdrażanie systemów otwartych, grafika komputerowa, przetwarzanie obrazów cyfrowych, metody kodowania i kompresji obrazów, przetwarzanie sygnałów cyfrowych, rozpoznawanie i synteza mowy, style i języki programowania, inżynieria oprogramowania, sztuczna inteligencja, uczenie maszynowe, sieci neuronowe, modelowanie systemów przetwarzania danych, sieciowe systemy operacyjne, diagnostyka medyczna, problematyka wykluczenia cyfrowego.

Analiza dorobku pracowników wchodzących w skład minimum kadrowego sugeruje jednak nieco inne spektrum tych badań, tj.: przetwarzanie sygnałów cyfrowych, rozpoznawanie i synteza mowy, eksploracja danych, uczenie maszynowe, rozpoznawania wzorców, sieci neuronowe i systemy rozmyte, komunikacja człowiek-komputer, inżynieria oprogramowania, systemy ekspertowe, inżynieria wiedzy, metody obliczeniowe informatyki, grafika komputera, przetwarzanie obrazów cyfrowych. Problematyka w/w badań jest różnorodna i aktualna.

Wyniki badań znajdują odzwierciedlenie w publikacjach m.in. w wydawanych przez wydawnictwo SAN (Journal of Applied Computer Science Methods – 4 punkty, Journal of Artificial Intelligence and Soft Computing Research – 10 punktów), w monografiach oraz artykułach publikowanych w recenzowanych czasopismach.

2.5.

Rezultaty prac naukowo-badawczych prowadzonych przez pracowników Katedry Informatyki Wydziału Nauk Humanistycznych SAN w Warszawie wpływają na doskonalenie programu studiów i są wykorzystywane do aktualizacji i unowocześniania treści kształcenia

poszczególnych przedmiotów. Przykładem najbardziej konkretnych powiązań badań naukowych prowadzonych na Wydziale z procesem kształcenia i wpływu tych badań na osiągnięte efekty kształcenia jest powiązanie tematów prac dyplomowych z realizowanymi pracami naukowo-badawczymi. W trakcie wykonywania tych prac dyplomanci mogą korzystać z laboratoriów Wydziału Nauk Humanistycznych SAN w Warszawie. W prowadzonych przez Pewien wpływ na proces dydaktyczny mają również publikacje i monografie prowadzących te badania nauczycieli akademickich, tworzą one bowiem, często unikalne, źródła literaturowe, stanowiące dla studentów istotne wsparcie procesu uczenia się.

3. Uzasadnienie

Zespół Oceniający stwierdził, że minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów „informatyka”, prowadzonego na poziomie studiów I stopnia o profilu ogólnoakademickim, spełnia wszystkie wymagania określone w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1842 z późn. zm.) oraz w Rozporządzeniu MNiSW z dnia 3 października 2014 r., w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. z 2014 r. poz. 1370). Proporcje określające relacje pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, a liczbą studentów na ocenianym kierunku są korzystniejsze od wymaganych. Stwarza to dobre warunki do kształtowania właściwych relacji pomiędzy nauczycielami akademickimi a studentami w procesie kształcenia. Dorobek naukowy, doświadczenie w prowadzeniu badań naukowych oraz kompetencje dydaktyczne nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku gwarantują właściwą realizację programu i zakładanych efektów kształcenia. Prowadzona polityka kadrowa umożliwia właściwy dobór kadry, motywuje nauczycieli akademickich do podnoszenia kwalifikacji naukowych i rozwijania kompetencji dydaktycznych oraz sprzyja umiędzynarodowieniu kadry naukowo-dydaktycznej. Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru nauk technicznych, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek, w dziedzinie nauk technicznych i dyscyplinie naukowej informatyka, do której odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia. Rezultaty prowadzonych w jednostce badań naukowych w pewnym zakresie są wykorzystywane w procesie opracowywania i doskonalenia programu kształcenia oraz w jego realizacji.

4. Zalecenia

3. Współpraca z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym w procesie kształcenia

3.1 Jednostka współpracuje z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym, w tym z pracodawcami i organizacjami pracodawców, w szczególności w celu zapewnienia udziału przedstawicieli tego otoczenia w określaniu efektów kształcenia, weryfikacji i ocenie stopnia ich realizacji, organizacji praktyk zawodowych, w przypadku, gdy w programie studiów na ocenianym kierunku praktyki te zostały uwzględnione.*

3.2 W przypadku prowadzenia studiów we współpracy lub z udziałem podmiotów zewnętrznych reprezentujących otoczenie społeczne, gospodarcze lub kulturalne, sposób prowadzenia i organizację tych studiów określa porozumienie albo pisemna umowa zawarta pomiędzy uczelnią a danym podmiotem. *

1. Ocena – w pełni.

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

3.1.

Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym na kierunku „informatyka” obejmuje przedsiębiorstwa przemysłowe oraz firmy informatyczne. Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w opracowywaniu koncepcji kształcenia i określaniu efektów kształcenia oraz weryfikacji efektów kształcenia uzyskanych w toku realizacji praktyk zawodowych. Ich udział w realizacji tych działań jest sformalizowany. Przykładem współpracy w zakresie określania efektów kształcenia uwzględniających oczekiwania rynku pracy jest wprowadzenie do oferty na kierunku „informatyka” specjalności Inżynieria oprogramowania (jako efekt współpracy z informatyczną firmą konsultingową S_NET SKURZAK).

Zgodnie z obowiązującymi na Wydziale procedurami, interesariusze zewnętrzni wyrażają również opinię na temat wiedzy, umiejętności i kompetencji zawodowych absolwentów oraz na temat realizowanych programów kształcenia i ewentualnej potrzeby ich uzupełniania o treści i efekty kształcenia niezbędne na rynku pracy.

Wydział Nauk Humanistycznych w ramach kierunku „informatyka” w zakresie konsultowania i doskonalenia programu kształcenia oraz organizacji praktyk zawodowych i weryfikacji określonych dla nich efektów współpracuje m.in. z następującymi jednostkami/instytucjami: Fujitsu Polska, firma informatyczna Nerosoft, firma konsulting informatyczny S-NET SKURZAK, firma ASECO POLAND

Roto, Instytut Kolejnictwa, Computer Group PAKT, Kaspersky Lab Polska Sp z o.o., Alior Bank SA, Konsalnet Security, Elavon Financial Services Designated Activity Company.

Uczelnia współpracuje także z Instytutem Analiz Rynku Pracy, który świadczy usługi z zakresu szkoleń, badań i ekspertyz z obszaru rynku pracy. Współpraca z Instytutem umożliwi rozpoznanie potrzeb rynku pracy co pozwala na sprawne reagowanie na zmiany demograficzne i społeczno-gospodarcze.

Zespół Oceniający odbył spotkanie z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego reprezentujących: radę programową, przedstawicieli firm IT. Spotkanie to potwierdziło istnienie dobrej współpracy jednostki z tymi interesariuszami.

3.2.

Nie dotyczy.

3. Uzasadnienie

Rozwijanie współpracy z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego i kulturalnego jest jednym z celów strategicznych Uczelni i Wydziału. Współpracę tę uregulowano zawartymi porozumieniami dzięki czemu przepływ informacji, oczekiwań i wymiana danych o możliwościach współpracy pozwalają na systematyczne poszerzanie zakresu realizowanych wspólnych projektów. Liczba porozumień o współpracy z otoczeniem gospodarczym systematycznie wzrasta, sprzyjając np. pozyskiwaniu nowych miejsc odbywania praktyk przez studentów. Rezultatem tej współpracy jest także pozyskanie praktyków do prowadzenia zajęć ze studentami.

Różnorodność działań podejmowanych w tym obszarze zaowocowało następującymi efektami:

- powołaniem Pełnomocnika Rektora ds. Pracodawców, który odpowiada m.in. za utrzymywanie kontaktu z otoczeniem społeczno-gospodarczym oraz utworzenie Biura ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym,
- pozyskaniem do współpracy partnera strategicznego firmy IBM Poland,
- realnym udziałem interesariuszy zewnętrznych w budowaniu kultury jakości (poprzez ich prace w Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowej Komisji ds.

Jakości Kształcenia),

- zaangażowaniem w realizację procesu dydaktycznego przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego (np. przedstawicieli firmy Roto), a zatem niezbędnych dla usytuowania procesu kształcenia studentów w praktyce.

4. Zalecenia

4. Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia o profilu ogólnoakademickim i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia, a także prowadzenie badań naukowych

4.1 Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych, w tym laboratoriów badawczych ogólnych i specjalistycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych. Jednostka zapewnia studentom dostęp do laboratoriów w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz udziału w badaniach.*

4.2 Jednostka zapewnia studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, w tym w szczególności dostęp do lektury obowiązkowej i zalecanej w sylabusach, oraz do Wirtualnej Biblioteki Nauki.*

4.3 W przypadku, gdy prowadzone jest kształcenie na odległość, jednostka umożliwia studentom i nauczycielom akademickim dostęp do platformy edukacyjnej o funkcjonalnościach zapewniających co najmniej udostępnianie materiałów edukacyjnych (tekstowych i multimedialnych), personalizowanie dostępu studentów do zasobów i narzędzi platformy, komunikowanie się nauczyciela ze studentami oraz pomiędzy studentami, tworzenie warunków i narzędzi do pracy zespołowej, monitorowanie i ocenianie pracy studentów, tworzenie arkuszy egzaminacyjnych i testów

1. Ocena – w pełni.

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

4.1.

Studenci kierunku „informatyka” Wydziału Nauk Humanistycznych (WNH) w Warszawie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi odbywają zajęcia w salach dydaktycznych i laboratoriach w budynku przy ul. Łuckiej w Warszawie, który jest własnością uczelni. Budynek jest dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jest wyposażony w podjazdy, windy wewnętrzne i toalety o gabarytach przystosowanych dla wózków inwalidzkich. W budynku tym znajdują się m.in.:

- 3 duże aule wykładowe – każda na ponad 200 osób,
- 6 sal wykładowych – każda na 100 do 120 osób,
- 7 laboratoriów komputerowych – każde po 20 stanowisk,
- 12 specjalistycznych sal dydaktycznych (w tym multimedialne pracownie językowe),
- 30 sal dydaktycznych (każda od 20 do 40 osób),
- 4 sale seminaryjne – każda dla 20 studentów,
- wyspecjalizowane laboratoria plastyczne, studio filmowe, studio telewizyjne, studio radiowe,
- biblioteka i czytelnia oraz
- dobre zaplecze socjalne (pokoje do rozwijania zainteresowań artystycznych, siłownia wraz z zapleczem, dwa bufety).

Każda sala dydaktyczna jest wyposażona w rzutnik multimedialny, ekran i tablicę, a w aulach wykładowcy mają profesjonalne nagłośnienie. Całością wyposażenia auli wykładowych steruje zintegrowany system, zarządzający pracą wszystkich urządzeń, w tym:

wideoprojektora, odtwarzacza DVD, odbiorników telewizji satelitarnej, multimedialnego komputera, tablicy elektronicznej z interfejsem do komputera, tablicy magnetycznej dwustronnej, elektrycznie rozwijanego ekranu, obsługą oświetlenia i zaciemnienia sali.

Wydział Nauk Humanistycznych SAN w Warszawie dysponuje lokalną siecią komputerową złożoną z 140 komputerów w części dydaktyczno-badawczej oraz 24 jednostek w części biurowej. Są to komputery multimedialne wyposażone w minimum 8 GB pamięci operacyjnej, procesor Intel Pentium CoreDuo oraz monitorem LCD min. 19". Na całość oprogramowania Uczelnia posiada niezbędne licencje. Cała sieć komputerowa dołączona jest za pomocą dwóch niezależnych światłowodowych łączy do Internetu. Dołączenie jest zrealizowane w oparciu o własny router dostępowy wyposażony w system Firewall. Do dyspozycji studentów na kierunku „informatyka” są przede wszystkim trzy laboratoria - pracownie komputerowe opisane krótko poniżej.

- Pracownia multimedialna wyposażona w 20 stanowisk komputerowych z następującym oprogramowaniem: Adobe CS6, AutoCAD 2012, 3ds Max 2012, NetBeans, Microsoft SQL Server 2008, Microsoft Office 2013, Rhinoceros 5, Unreal Engine.
- Pracownia sieci komputerowych - stanowiska wyposażone w komputery oraz panele ćwiczeniowe zawierające krosownicę, switche i router umożliwiające łączenie i konfigurację sieci.
- Pracownia baz danych - wyposażona w 20 stanowisk komputerowych na których zainstalowano programy Access, MySQL i PG Admin.

Na komputerach w innych pracowniach zainstalowano szerokie spectrum oprogramowania, wykorzystywanego w ramach zajęć laboratoryjnych na kierunku „informatyka”, m.in. Matlab R12, CorelDraw 12 Visio 2007, Microsoft Office 2010, AutoCad 2012, Symfonia, Unreal Engine. Każdy ze studentów ma dostęp do oprogramowania firmy Microsoft dzięki współpracy Uczelni w ramach MSDN Academic Alliance oraz ma możliwość ukończenia na preferencyjnych warunkach finansowych specjalistycznych kursów z zakresu certyfikatów Microsoft.

Do dyspozycji studentów na kierunku „informatyka” jest również laboratorium fizyki i podstaw elektrotechniki wyposażone w: aparat rezonansowy, oscyloskop, laser He-NeJGO-250, zestawy do ćwiczeń z optyki, przyrządy pomiarowe z elektrotechniki – 6 stanowisk pozwala na badania podstawowych praw fizycznych i eklektycznych. Laboratorium jest raczej skromnie wyposażone w sprzęt nie najnowszej generacji.

Wyposażenie pracowni komputerowych WNH SAN w Warszawie jest sukcesywnie aktualizowane.

Studenci i pracownicy naukowo-dydaktyczni mają pełny dostęp do Internetu w dowolnym miejscu uczelni poprzez strukturę sieci LAN i sieć intranetową.

W tygodniu jedna pracownia komputerowa jest udostępniona dla wszystkich studentów w ramach tzw. ogólnodostępnego czasu.

Liczba, powierzchnia i wyposażenie sal dydaktycznych są dostosowane do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku, tj. liczby studentów oraz do prowadzonych badań naukowych.

Studenci uczestniczący w spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA pozytywnie ocenili infrastrukturę dydaktyczną i naukową jednostki. Zdaniem studentów, baza dydaktyczna Jednostki jest odpowiednio dostosowana do wymagań, specyfiki kierunku oraz zakładanych efektów kształcenia. Uczelnia zapewnia studentom dostęp do Internetu bezprzewodowego oraz pełnego oprogramowania wymaganego do realizacji treści kształcenia na wszystkich modułach kształcenia. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci nie zgłosili żadnych zastrzeżeń co do infrastruktury Jednostki.

4.2.

Studenci ocenianego kierunku „informatyka” korzystają z zasobów Biblioteki Filii SAN w Warszawie oraz Biblioteki Głównej SAN w Łodzi. Zakres tematyczny księgozbioru gromadzonego przez Bibliotekę jest zgodny z tematyką prowadzonych w Uczelni badań i kierunków studiów.

Zbiory Biblioteki Filii SAN w Warszawie przeznaczone do kształcenia na kierunku „informatyka” obejmują m. in. następujące działy tematyczne: informatyka, matematyka, fizyka, elektronika, elektrotechnika, grafika, itd. Prenumerowane są podstawowe czasopisma związane z kierunkiem:

- 2 +3 D Grafika,
- Computerworld Polska,
- Komputer Świat,
- Journal of Applied Computer Science Methods,
- Journal of Artificial Intelligence and Soft Computing Research,
- PC Format.

Studenci mają możliwość korzystania z elektronicznych pełnotekstowych i bibliograficznych baz danych wybranych tytułów czasopism, w tym związanych z naukami technicznymi (na Platformie EBSCO Wirtualnej Biblioteki Nauki) na terenie biblioteki i poza nią. Uczelnia przystąpiła do projektów eIFL Direct i WBN realizujących zdalny dostęp do zasobów bibliotecznych. Dostęp do bogatej oferty WBN daje studentom i pracownikom możliwość korzystania z polskich i zagranicznych baz bibliograficznych, abstraktowych i pełnotekstowych (Elsevier, Nature i Science, Scopus, Springer, Web of Science, Wiley, Ebsco). Biblioteka SAN umożliwia studentom także dostęp do zasobów bibliotecznych IBUK, tj. internetowej biblioteki i czytelnii online – jest to największy w Polsce serwis podręczników akademickich i książek naukowych w wersjach elektronicznych.

Ze zbiorów Biblioteki Filii SAN w Warszawie można korzystać na miejscu, poprzez wypożyczenia na zewnątrz oraz wypożyczenia międzybiblioteczne – współpraca z 23 uczelniami w zakresie wymiany wydawnictw oraz dostęp on-line do biblioteki Clark University.

Zbiory Biblioteki Filii SAN w Warszawie są związane z kierunkami studiów i tematyką prac naukowo-badawczych prowadzonych na Wydziale. Zbiory biblioteczne są aktualizowane o pozycje niezbędne do realizacji procesu kształcenia oraz badań prowadzonych przez kadre oraz studentów i w podstawowym zakresie zapewniają dostęp do zalecanej w sylabusach literatury.

Na zapleczu lokalowo-sprzętowe Biblioteki Filii SAN w Warszawie składają się: wypożyczalnia, w której przechowywane są zbiory biblioteczne oraz część czytelniana (8 stanowisk). W czytelnii znajdują się 2 stanowiska komputerowe przeznaczone dla osób niedowidzących i niedosłyszących. Komputery na tych stanowiskach są wyposażone w 24” monitor, program ZoomText MagReader - jest to program powiększająco-mówiący oraz klawiaturę Zoomtext, z dużymi kontrastowymi klawiszami.

Godziny pracy biblioteki w okresach sesji oraz egzaminów dyplomowych są dodatkowo dopasowywane do potrzeb studentów oraz nauczycieli akademickich.

W trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci pozytywnie ocenili zasoby Biblioteki Filii SAN w Warszawie, w tym zasoby biblioteczne związane z ocenianym kierunkiem studiów „informatyka”, podkreślając możliwości dostępu do literatury zalecanej w sylabusach poszczególnych modułów.

4.3.

Na kierunku „informatyka” na Wydziale Nauk Humanistycznych w Warszawie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi nie jest prowadzone kształcenie na odległość, ani nie są wykorzystywane platformy edukacyjne związane z tą formą kształcenia.

3. Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa jest dostosowana do potrzeb kształcenia na ocenianym kierunku oraz do prowadzonych badań naukowych. Szczególnie dotyczy to infrastruktury laboratoryjnej z dobrze wyposażonymi laboratoriami specjalistycznymi. Wydział Nauk Humanistycznych w Warszawie Społecznej Akademii Nauk w Łodzi umożliwia studentom korzystanie z bazy laboratoryjnej w celu wykonywania zadań wynikających z programu studiów oraz po części udziału w badaniach naukowych. Studenci ocenianego kierunku „informatyka” mają możliwość korzystania z zasobów bibliotecznych i informacyjnych, gwarantujących w podstawowym zakresie dostęp do literatury obowiązkowej zalecanej w sylabusach poszczególnych przedmiotów oraz do elektronicznych baz danych, w tym do zasobów elektronicznych Wirtualnej Biblioteki Nauki.

Jednostka dysponuje infrastrukturą dydaktyczną i naukową umożliwiającą realizację programu kształcenia i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów kształcenia. Infrastruktura dydaktyczna WNH SAN w Warszawie jest w pełni przystosowana do wymagań osób niepełnosprawnych.

4. Zalecenia

5. Jednostka zapewnia studentom wsparcie w procesie uczenia się, prowadzenia badań i wchodzenia na rynek pracy

5.1 Pomoc naukowa, dydaktyczna i materialna sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów, poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i skutecznym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia oraz zdobywaniu umiejętności badawczych, także poza zorganizowanymi zajęciami dydaktycznymi. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość jednostka zapewnia wsparcie organizacyjne, techniczne i metodyczne w zakresie uczestniczenia w e-zajęciach.*

5.2 Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w krajowych i międzynarodowych programach mobilności, w tym poprzez organizację procesu kształcenia umożliwiającą wymianę krajową i międzynarodową oraz nawiązywanie kontaktów ze środowiskiem naukowym.*

5.3 Jednostka wspiera studentów ocenianego kierunku w kontaktach ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym lub kulturalnym oraz w procesie wchodzenia na rynek pracy, w szczególności, współpracując z instytucjami działającymi na tym rynku.*

5.4 Jednostka zapewnia studentom niepełnosprawnym wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne, umożliwiające im pełny udział w procesie kształcenia oraz w badaniach naukowych.

5.5 Jednostka zapewnia skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną studentów w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym oraz pomocą materialną, a także publiczny dostęp do informacji o programie kształcenia i procedurach toku studiów.

1. Ocena – w pełni.

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema cyframi.

5.1.

W ramach opieki naukowej studenci uzyskują odpowiednie wsparcie kadry naukowo-dydaktycznej. Studenci doceniają dobre podejście pracowników do ich problemów oraz właściwy stosunek nauczycieli do wykonywanych obowiązków. Liczba pracowników dostosowana jest do liczby studentów. Studenci otrzymują odpowiednie wsparcie w procesie dyplomowania. Proces ten regulują szczegółowe, jasne i znane studentom zasady ujęte w zasadach dyplomowania i odpowiednich procedurach wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia. Studenci ocenianego kierunku w ramach procesu dyplomowania realizują seminaria dyplomowe, przygotowują pracę dyplomową oraz zdają egzamin dyplomowy. Studenci wybierają tematy prac dyplomowych z dostępnych zaproponowanych przez promotora albo proponują swoje autorskie w porozumieniu z promotorami, których wybierają ze względu na swoje zainteresowania naukowe. Studenci uważają system zapisów na seminaria dyplomowe za efektywny. Studenci uzyskują odpowiednie wsparcie kierujących pracami dyplomowymi nauczycieli akademickich. Studenci ocenianego kierunku otrzymują podstawowe wsparcie w zakresie przygotowania do prowadzenia badań w szczególności poprzez realizowanie prac okresowych zawierających elementy pracy badawczej podczas realizacji których liczyć mogą na wskazówki prowadzących przedmioty. W szczególności studenci rozwijają swoje umiejętności w zakresie przygotowania do prowadzenia badań we wspomnianym procesie dyplomowania, gdzie mogą liczyć na pełne wsparcie ze strony promotorów. Studenci wyrazili opinię, iż zdobywana przez nich podczas zajęć wiedza i umiejętności, są wystarczające do przygotowania pracy dyplomowej, jak również do podjęcia studiów II stopnia. Większość studentów obecnych na spotkaniu z zespołem oceniającym nie nastawia się jednak na karierę badawczą, a na wykorzystanie wiedzy i umiejętności w praktyce zawodowej. Większość z nich już aktualnie pracuje w profesjach związanych ze studiowanym kierunkiem. Niewielka jest aktywność studentów w dodatkowej działalności, która wsparłaby ich umiejętności związane z przygotowaniem do prowadzenia badań naukowych takiej jak udział w konferencjach, czy działalność w kołach naukowych. Na ocenianym kierunku funkcjonuje jedno koło naukowe – Koło Naukowe Informatyki. Koło naukowe istnieje od niedawna, posiada opiekuna oraz rozwija swoją działalność głównie na polu kontaktu z praktyką, uczestnicząc w konferencjach organizowanych przez praktyków i firmy informatyczne. Koło naukowe dynamicznie rozwija swoją działalność przyjmując nowych członków, nie dostrzega się jednak w jego działalności przejawów aktywności stricte naukowej, co w najbliższej przyszłości jednak może i powinno się zmienić. Studenci członkowie kół naukowych w rozmowie z zespołem oceniającym pozytywnie ocenili wsparcie organizacyjne i finansowe oferowane im na co dzień przez ocenianą jednostkę, wskazali, iż bez niego niemożliwe byłoby realizowanie powierzonych prac. Mimo tak dobrze rokującej działalności koła naukowego brak jest informacji publicznej np. na stronach internetowych ocenianej jednostki o wydarzeniach naukowych związanych z ocenianym kierunkiem, czy działalności wspomnianego koła naukowego. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym stwierdzili, iż nie słyszeli o odbywających się konferencjach naukowych związanych z informatyką.

W zakresie opieki dydaktycznej jednostka gwarantuje studentom ocenianego kierunku możliwość korzystania z osobistych konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Dyżury odbywają się zgodnie z planem, a ich miejsca i czas są dostosowane do potrzeb studentów i podane do ich wiadomości na stronie internetowej kierunku. Władze Wydziału w szczególności osoby odpowiedzialne za sprawy studenckie umożliwiają studentom kontakt poprzez odbywanie dyżurów dostosowanych do planów i potrzeb studentów. Studenci mają dostęp do sylabusów poszczególnych przedmiotów, które uważają za pomocne w toku studiów. Sylabusy są udostępniane studentom na pierwszych zajęciach oraz za pośrednictwem

dedykowanej strony internetowej. Studenci mają wcześniejszy dostęp do informacji o harmonogramie zajęć na dany semestr oraz planów zajęć, które co zapewniają warunki do efektywnego kształcenia i nauki. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym pozytywnie ocenili swoje plany zajęć. Studenci nie zgłosili uwag dotyczących planów zajęć, w szczególności nie wskazywali na występowanie dysproporcji związanych z bardzo długimi przerwami lub ich brakiem. Studenci otrzymują wsparcie dydaktyczne nauczycieli również poza godzinami zajęć kontaktowych. Prowadzący służą pomocą studentom za pośrednictwem poczty elektronicznej, przygotowują dla nich dodatkowe materiały dydaktyczne, takie jak skrypty, zadania itd. W ramach ocenianego kierunku swoją pomocą studentom służą także opiekunowie/koordynatorzy kierunków studiów, wyznaczeni przez władze jednostki, spośród nauczycieli akademickich. Opiekunowie udzielają wsparcia studentom na co dzień, pomagają im w załatwianiu sytuacji problemowych. Studenci mają możliwość korzystania z bazy dydaktycznej i laboratoryjnej ocenianej jednostki poza godzinami zajęć, również w ramach działalności w kołach naukowych i innych organizacjach studenckich. Oceniana jednostka wspiera studentów, którzy tego potrzebują poprzez stosowanie różnych form indywidualizacji procesu kształcenia, które dopuszcza regulamin studiów. Studenci informowani są o możliwości studiowania na indywidualnych zasadach. W ramach oceniania osiągnięć studentów przyjęte na Wydziale zasady charakteryzują się obiektywnością i sprawiedliwością ocen, studenci czują się poinformowani i oceniają te zasady pozytywnie nie zgłaszając uwag. System oceniania jest przedstawiany studentom na pierwszych zajęciach każdego z kursów przez jego prowadzącego. Studenci mają prawo wglądu do prac egzaminacyjnych i dyskusji o popełnionych przez siebie błędach. Studenci mają pełny wgląd do swoich prac etapowych i egzaminacyjnych. W opinii studentów terminy egzaminów sprzyjają efektywnemu przygotowywaniu się do nich oraz są ich zdaniem racjonalnie rozplanowane.

W ramach wsparcia materialnego uczelnia posiada kompletny system pomocy materialnej dla studentów. System pomocy materialnej oferowany studentom działa bez większych zastrzeżeń, jest racjonalny i przejrzysty. Niemniej w opinii studentów świadczenia pomocy materialnej wypłacane są niejednokrotnie z opóźnieniem. Potwierdzono to w rozmowach z przedstawicielami studentów i właściwymi pracownikami Uczelni. Powodem opóźnień tj. dokonywania wypłat np. w grudniu roku akademickiego, w którym przyznano świadczenie jest prowadzona prostudencka polityka przyjmowania wniosków o stypendia, które są przyjmowane również długo po wyznaczonych w tym celu terminach. Mimo korzystnej dla większości studentów polityki jej efektami mogą być poszkodowane osoby terminowo składające wnioski, dla których każde opóźnienie łączy się z pogłębieniem trudnej sytuacji materialnej. Akty prawne i dokumenty regulujące funkcjonowanie systemu pomocy materialnej są przejrzyste. Nie występują krzywdzące postanowienia Regulaminu pomocy materialnej dla studentów, ani negatywnych uwag studentów w tym zakresie. Organy przyznające pomoc materialną funkcjonują na stopniu Uczelni i Wydziału. Stypendia przyznaje wydziałowa komisja stypendialna i Rektor. Występuje niewielki udział wybranych członków samorządu studenckiego działającego w jednostce w sprawach socjalnych studentów i w działaniach związanych z przyznawaniem pomocy materialnej. Organy zajmujące się przyznawaniem pomocy materialnej działają na podstawie czytelnych i powszechnie znanych procedur ogłaszanych na stronach internetowych Wydziału i obwieszczeniach w gablotach. Studenci wyrażają zadowolenie i poparcie dla formy i procedur działania systemu przyznawania pomocy materialnej i uważają ten system za wydajny i sprawiedliwy. Uczelnia prowadzi uczciwą politykę naliczania i pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne.

W ocenianej jednostce przyjęto systemowe rozwiązania związane z rozpatrywaniem skarg studentów i pracowników oraz rozwiązywaniem sytuacji konfliktowych. W tym celu

wdrożono na Wydziale dwie procedury P-16 i P-17 będące częścią wydziałowego systemu zarządzania jakością kształcenia. Treść dokumentów jest kompleksowa i reguluje wiele aspektów związanych z rozwiązywaniem wyżej wskazanych spraw w tym osoby odpowiedzialne, tryb postępowania, terminy etc. Rozpatrywaniem skarg i wniosków o charakterze „drażliwym” zajmuje się odpowiedni Prorektor, Pełnomocnik Dziekana oraz wyspecjalizowane jednostki powołane na Uczelni: Rzecznik Praw Studenta oraz Komisja ds. etyki i oceniania pracowników. Co więcej studenci mogą skorzystać również z możliwości zgłoszenia sprawy poprzez specjalną skrzynkę skarg i wniosków. Wskazane rozwiązania i tryby postępowań uznaje się za wystarczające biorąc pod uwagę specyfikę Wydziału oraz zakładaną misję i strategię rozwoju. Studenci Wydziału mają świadomości istnienia różnych ścieżek załatwiania spraw w tym zwyczajowych. Wskazane rozwiązania są skuteczne oraz w sposób wystarczający zabezpieczają strony ewentualnych postępowań.

5.2.

Oceniana jednostka uczestniczy w programie wymiany ERASMUS+. Na ocenianym kierunku program nie cieszy się popularnością wśród studentów. Powodem takiego stanu rzeczy jest przede wszystkim praca zawodowa większości studentów. Oceniany kierunek nie cieszy się również zainteresowaniem wśród osób przyjeżdżających w ramach programu ERASMUS+. Mimo to jednostka stara się aktywnie promować mobilność studentów wykorzystując do tego dostępne kanały informacyjne, organizując spotkania, kolportując materiały poligraficzne, współpracując w tym zakresie z odpowiedzialną za program jednostką Uczelnianą. Studenci wyrażają pozytywne opinie na temat dostępu do informacji na temat programu. Studenci nie mogli ocenić procesu rekrutacji oraz pracy osób zajmujących się programem na Wydziale. Oferta wymian/umów oferowanych przez Uczelnię jest na dobrym poziomie. Władze Wydziału świadome są przyczyn niedostatecznej skuteczności programu oraz starają się szukać nowych rozwiązań zachęcenia studentów do udziału w mobilności międzynarodowej. Uczelnia we współpracy z Clark University oferuje studentom możliwość odbycia 2-letnich studiów realizowanych w ramach jednego cyklu kształcenia, kończących się uzyskaniem dwóch dyplomów: polskiego dyplomu magistra SAN oraz amerykańskiego dyplomu Master of Science in Professional Communication.

5.3.

Jednostka stwarza studentom możliwości kontaktu ze środowiskiem naukowym. Członkiem minimum kadrowego jest samodzielny nauczyciel akademicki o światowej renomie z zakresu dyscypliny informatyka. Jednostka propaguje działania pro-naukowe poprzez organizowane na Wydziale konferencje naukowe związane z informatyką, czy też szersze uczestnictwo studentów w działalności w kół naukowych, za pośrednictwem których biorą udział wydarzeniach organizowanych poza Uczelnią. Oceniana jednostka gotowa jest wspierać chętnych do działalności dodatkowej studentów i stwarza w tym zakresie bardzo dobre możliwości. Każdy student chętny do poznawania środowiska naukowego otrzyma w tym zakresie wsparcie. W zakresie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym na ocenianym kierunku organizuje się spotkania z przyszłymi potencjalnymi pracodawcami oraz otwarte spotkania z przedstawicielami praktyki, co stwierdzają studenci w rozmowie z zespołem oceniającym uznając, iż mieli wiedzę o takich spotkaniach. Aktywni w kontakcie z otoczeniem i przedstawicielami praktyki są studenci zaangażowani w działalność koła naukowego, którzy skupili swoją działalność na nawiązaniu współpracy z przedstawicielami firm informatycznych i aranżowaniu spotkań w celu poszerzenia swojej wiedzy informatycznej. Studenci mają możliwość kontaktu z praktyką i otoczeniem Uczelni w ramach praktyk zawodowych oraz podczas kontaktu z wykładowcami, którzy na co dzień

pracują w zawodzie, ewentualnie podczas swojej pracy zawodowej, którą w większości wykonują. Studenci ocenianego kierunku mają ponadto możliwość brania udziału w przedsięwzięciach organizowanych przez Biuro Karier, które proponuje im udział w stażach, szkoleniach z umiejętności miękkich, projektach zwiększających kompetencje zawodowe. Studenci pozytywnie ocenili działalność i inicjatywy Biura Karier uznając je za dobre.

Oceniana jednostka wspiera działalność samorządu studenckiego i organizacji studenckich w ich zadaniach zmierzających do pogłębiania kontaktów ze środowiskiem akademickim, z otoczeniem społecznym, gospodarczym oraz kulturalnym. Samorząd studencki działa na poziomie Uczelni i Wydziału. Wydział zapewnia na potrzeby działalności samorządu studenckiego niezbędną bazę lokalową. Uczelnia i Wydział wspierają środkami finansowymi działalność samorządu i organizacji studenckich. Współpraca pomiędzy władzami Wydziału, a organami samorządu studenckiego jest bardzo dobra. Kontakty charakteryzują się wzajemną życzliwością i konstruktywnym dialogiem. Postulaty samorządu studenckiego szczególnie dotyczące spraw studenckich są wysłuchiwane i zazwyczaj uwzględniane, a problemy dotyczące toku studiów rozwiązywane sprawnie i pozytywnie. Przedstawiciele studentów mają bezpośredni dostęp do osób decyzyjnych na Wydziale w szczególności Prodziekanów. Udział przedstawicieli studentów we współzarządzaniu Wydziałem jest na znaczącym poziomie, a ich włączenie w prace codzienne dotyczy rozmów bezpośrednich i udziału w posiedzeniach Rady Wydziału. Widoczne zaangażowanie członków samorządu studenckiego w działania związane z doskonaleniem jakości kształcenia. Studenci biorą aktywny udział w pracach projakościowych. Studenci zgłaszają wiele postulatów i propozycji zmian na Wydziale np. dotyczące ankiet, nowych specjalności, siatek godzin itd. Studenci posiadają właściwą reprezentację w ciałach kolegialnych wydziału. Studenci aktywnie uczestniczą w posiedzeniach Rady Wydziału.

5.4.

Jednostka w pełni wspiera studentów z niepełnosprawnościami, którzy studiuje na ocenianym kierunku. W Uczelni powołano specjalną jednostkę administracyjną zajmującą się udzielaniem wsparcia osobom z niepełnosprawnościami, na czele której stoi pełnomocnik Rektora. Studenci z niepełnosprawnościami mogą korzystać z pomocy wskazanych pracowników. Pracownicy mający kontakt z osobami z niepełnosprawnościami przeszli odpowiednie przeszkolenie. W Uczelni przewidziano stworzenie regulacji umożliwiających dostosowanie trybu nauki i zaliczania egzaminów do niepełnosprawności studentów poprzez wprowadzenie instytucji indywidualnego toku studiów. Studenci mają możliwość korzystania z pomocy zatrudnianych przez Uczelnię asystentów, pomocy psychologów. Uczelnia dokonuje zakupów dodatkowego sprzętu potrzebnego do funkcjonowania takich osób. Pomoc w tym zakresie zazwyczaj dostosowywana jest do zapotrzebowania. Uczelnia uruchomiła również darmową wypożyczalnię sprzętu dla osób z niepełnosprawnościami. Uczelnia organizuje dodatkowe kursy językowe, szkolenia informatyczne, dni adaptacyjne, wyjazdy integracyjne. Wspiera studentów niepełnosprawnych asystą tłumaczy języka migowego w razie potrzeby organizuje specjalny transport pomiędzy budynkami Uczelni i akademikami oraz prowadzi szeroko zakrojoną politykę informacyjną zmierzającą do włączenia takich osób w jak najwięcej inicjatyw odbywających się w Uczelni. Budynki Wydziału są dostosowane do potrzeb osób z dysfunkcjami ruchu. Wydział podejmuje działania celem wychodzenia naprzeciw potrzebom studentów niepełnosprawnych dostosowując miejsca zajęć, czy wyposażając sale wykładowe w tablice interaktywne, bibliotekę w specjalne stanowiska. W Uczelni podejmowane działania mają charakter zaplanowany i systemowy oraz zmierzający do wyprzedzenia obecnych potrzeb w celu stworzenia otwartej możliwości korzystania z jej oferty osobom z różnymi typami niepełnosprawności. W Uczelni osoby

z niepełnosprawnościami na wniosek mogą otrzymać wsparcie w postaci stypendium dla osób niepełnosprawnych. Uczelnia, której częścią jest oceniana jednostka podejmuje aktywne działania celem promowania przyjaznego nastawienie względem osób z niepełnosprawnościami, które mogą ułatwić im studiowanie.

5.5.

Studenci pozytywnie oceniają prace jednostek administracji obsługujących tok studiów i innych mających kontakt ze studentami. Godziny pracy jednostek administracyjnych są w opinii studentów dostosowane do ich potrzeb. Studenci wysoko oceniają kompetencje pracowników, rzetelności i prostudencki charakter ich pracy. Wśród administracji pracują osoby władające językiem angielskim, niemieckim, ukraińskim. W tych językach prezentowanych jest część informacji w jednostce, co wspomaga studentów zagranicznych. Studenci mają dostęp do aktualnych informacji związanych z organizacją i procedurami toku studiów, informacji o programach kształcenia oraz zakładanych efektach kształcenia. Większość informacji i aktualności publikowanych jest na stronie internetowej Uczelni lub w strefie studenta po zalogowaniu. Studenci wysoko oceniają stronę internetową Wydziału uznając ją za przejrzystą i bogatą w informacje.

3. Uzasadnienie

1. Jednostka zapewnia wsparcie i opiekę naukową, dydaktyczną i materialną studentom nastawioną na osiąganie efektów kształcenia i rozwój naukowy. Pozytywnie ocenia się przyjęty na wydziale system rozpatrywania skarg i wniosków studentów.
2. Jednostka stworzyła warunki do udziału studentów w programie mobilności ERASMUS+, organizując funkcjonujący system wymiany studenckiej.
3. Jednostka wspiera studentów w kontaktach z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Jednostka w pełni wspiera działania samorządu studenckiego.
4. Jednostka w pełni zapewnia osobom z niepełnosprawnościami wsparcie dydaktyczne i materialne w postaci tworzenia bogatych rozwiązań i udogodnień.
5. Zapewniono prawidłowo funkcjonującą i pozytywnie ocenianą obsługę administracyjną oraz szeroki dostęp do najważniejszych informacji związanych z tokiem studiów.

4. Zalecenia

1. Zaleca się zwiększenie starań władz Wydziału i poszczególnych nauczycieli akademickich w promowaniu aktywności naukowej wśród studentów, w szczególności pokazanie już mającej miejsce aktywności na stronie internetowej Wydziału.
2. Zaleca się dalsze stymulowanie działalności koła naukowego. Zintensyfikowanie kontaktu studentów z krajowym środowiskiem naukowym.
3. Zaleca się w systemie pomocy materialnej znalezienie równowagi pomiędzy prostudencką polityką przyjmowania wniosków, a dążeniem do jak najszybszej wypłaty stypendiów.
4. Zaleca się intensyfikację działań zmierzających do zwiększenia popularności wymiany krajowej i międzynarodowej studentów. W akcji należy zwrócić uwagę na rozwianie obaw studentów dotyczących uznawalności osiągnięć.

6. W jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenia programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów

6.1 Jednostka, mając na uwadze politykę jakości, wdrożyła wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, umożliwiający systematyczne monitorowanie, ocenę i doskonalenie realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym w szczególności ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia i okresowy przegląd programów studiów mający na celu ich doskonalenie, przy uwzględnieniu:*

6.1.1. projektowania efektów kształcenia i ich zmian oraz udziału w tym procesie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych,*

6.1.2 monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania,

6.1.3 weryfikacji osiągniętych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć, w tym zapobiegania plagiatom i ich wykrywania,*

6.1.4 zasad, warunków i trybu potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów,

6.1.5. wykorzystania wyników monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia,*

6.1.6. kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na ocenianym kierunku studiów, oraz prowadzonej polityki kadrowej,*

6.1.7. wykorzystania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej,

6.1.8. zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej oraz środków wsparcia dla studentów,

6.1.9 sposobu gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia,

6.1.10. dostępu do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz jego wynikach

6.2. Jednostka dokonuje systematycznej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewniania jakości i jego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu.

1. Ocena: wyróżniająca.

2. Opis spełnienia kryterium, z uwzględnieniem kryteriów oznaczonych dwiema i trzema cyframi.

6.1.

Narzędzia doskonalenia jakości obejmujące ankietyzację studentów oraz elementy systemu doskonalenia pracowników naukowych i dydaktyczno-naukowych powstawały w Uczelni już od 1996 roku. W roku akademickim 2002/2003 zapadła decyzja o przygotowaniu kompleksowego Systemu Doskonalenia Jakości Kształcenia. System został opracowany i opisany przez zespół pracowników naukowych i dydaktycznych.

W roku akademickim 2003/2004 rozpoczęto wdrażanie „Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia”. Podstawą jego funkcjonowania był system oceny pracowników akademickich wprowadzony Zarządzeniem Rektora nr 11 z dnia 4 września 2003 roku. Wdrażane procedury były przedstawiane przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, później Prorektora ds. Jakości Kształcenia oraz oceniane raz w roku w trakcie posiedzeń Kolegium Rektorskiego. W roku akademickim 2004/2005 zostało utworzone stanowisko Prorektora ds. Jakości Kształcenia. W latach 2005, 2006, 2007, podczas corocznych konferencji dydaktycznych, przeprowadzana była ocena funkcjonowania systemu zapewniania jakości kształcenia. Wnioski wprowadzono w postaci korekt „Zweryfikowanego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia” przedstawianego na posiedzeniach Kolegium Rektorskiego oraz podczas konferencji dydaktycznej. W latach 2008 i 2009 przeprowadzono kolejną ocenę

dotyczącą jakości kształcenia w Społecznej Akademii Nauk w Łodzi. W jej wyniku dokonano zmian w „Zweryfikowanym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia”, który został zastąpiony nowym dokumentem - „Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia” - przyjętym na mocy Uchwały Senatu z dnia 25 maja 2009 r. Dodatkowo, na mocy tej samej uchwały, powołano w strukturach Uczelni nową komórkę – Dział Jakości Kształcenia. Zmiany w przepisach dotyczących szkolnictwa wyższego, w tym wprowadzenie Krajowych Ram Kwalifikacji, rozwój Uczelni oraz monitoring i ocena funkcjonowania tego systemu wymusiły kolejne jego modyfikacje oraz opracowanie i wdrożenie nowych procedur. W ten sposób w roku 2012 powstała kolejna wersja tego dokumentu, pod nazwą „Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia w Społecznej Akademii Nauk”, przyjęty na mocy Uchwały Senatu z dnia 16 marca 2012 r., wraz z Wydziałowymi Systemami Zarządzania Jakością Kształcenia wdrożonymi z dniem 1 października 2012 i przyjętymi na mocy uchwał poszczególnych Rad Wydziałów. W roku 2015 dokonano kolejnych modyfikacji i nową wersję Ogólnouczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia wprowadzono na mocy uchwały Senatu Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi Nr 14 z dnia 9 września 2015 r. w sprawie przyjęcia zmodyfikowanego ogólnouczelnianego Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Ostatnia zmiana w systemie została dokonana uchwałą Senatu Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi Nr 2 z dnia 20 września 2016 r. w sprawie przyjęcia zmodyfikowanego Ogólnouczelnianego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia i jest efektem kolejnych modyfikacji w Systemie.

Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia w Społecznej Akademii Nauk w Łodzi odnosi się do wszystkich form i typów studiów. Obejmuje wszystkie główne i pomocnicze aspekty związane z procesem kształcenia realizowanym w Uczelni: rekrutację studentów i słuchaczy studiów podyplomowych, planowanie i organizację procesu kształcenia, opracowanie programów kształcenia, opracowanie materiałów dydaktycznych, zapewnianie odpowiednich warunków dla realizacji procesu kształcenia oraz ocenę obsługi administracyjnej procesu kształcenia, zapewnienie studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się, przygotowanie i ocenę prac dyplomowych, ewaluację procesu kształcenia, weryfikację procesu kształcenia, dobór kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, ocenę i doskonalenie kadry prowadzącej proces kształcenia, współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, w tym m.in. ich udział w określaniu i ocenie efektów kształcenia oraz okresowym przeglądzie i doskonaleniu programów, monitorowanie i weryfikację zakładanych w programie efektów kształcenia, monitorowanie losów absolwentów oraz modyfikacje programów kształcenia będące efektem analizy wyników tego monitorowania, przeprowadzanie badań ankietowych dotyczących jakości procesu kształcenia, metody zapobiegania zjawiskom patologicznym związanym z procesem kształcenia, procedury zapewniające publiczną dostępność opisu efektów kształcenia, systemu ich oceny i weryfikacji oraz innych informacji potrzebnych do realizacji procesu kształcenia, ocenę efektywności WSZJK, jego doskonalenie oraz korygowanie polityki jakości kształcenia.

Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia składa się z 3 elementów:

- ogólnouczelnianego Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia – jest to część wspólna dla całej Uczelni, ale dopuszcza autonomię poszczególnych Wydziałów; zawiera m.in. opis standardów jakości przyjętych w Społecznej Akademii Nauk w Łodzi;
- Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia obejmującego procedury służące zapewnianiu jakości kształcenia obowiązujące na danym Wydziale, uwzględniające zarówno jego specyfikę, jak i specyfikę kierunków, na których prowadzone jest kształcenie w ramach danego Wydziału; wdrożenie tych procedur ma w założeniu zapewnić spełnienie wymogów określonych standardami jakości opisanymi w ogólnouczelnianym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia;

– zestawu formularzy proponowanych do wykorzystania w realizacji poszczególnych procedur; mogą one ulegać modyfikacjom, w zależności od potrzeb oraz zmieniających się regulacji prawnych.

Polityka jakości Społecznej Akademii Nauk stanowi załącznik do uchwały Senatu Nr 1 z dnia 20 września 2016 r. Doskonalenie jakości kształcenia we wszystkich cyklach kształcenia uznane zostało za jeden z głównych priorytetów. Analiza i ocena polityki jakości wskazuje, że wyznacza ona cele związane z jakością kształcenia, w tym przede wszystkim nabycie przez studenta wiedzy adekwatnej do zachodzących zmian w otoczeniu, współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, prowadzenie badań naukowych, wykształcenie wysokiej klasy specjalistów znajdujących zatrudnienie w różnych sektorach gospodarki.

Za zapewnianie jakości na Wydziale odpowiada Dziekan oraz Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Nauk Humanistycznych Filii w Warszawie jest zgodny z Polityką jakości, ma jasną strukturę, podział kompetencji i odpowiedzialności. Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia, a także Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia buduje świadomość celów i działań pro jakościowych poprzez systematyczne spotkania z Przewodniczącą Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, promowanie i upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie doskonalenia jakości kształcenia w Uczelni, dokonywanie analiz systemowych. W Uczelni utworzono Dział Jakości Kształcenia, wyspecjalizowaną jednostką centralną, która pełni funkcję koordynującą działania realizowane w ramach WSZJK na każdym z Wydziałów. Odnosząc się do zakresu Systemu Zapewniania Jakości, zgodnie z założeniami podejmowane są działania w kluczowych obszarach dla doskonalenia jakości kształcenia w odniesieniu do wszystkich poziomów kształcenia i rodzajów studiów prowadzonych w jednostce. Stopień intensywności tych działań oraz zasięg procedur jest omówiony poniżej.

6.1.1.

W opracowaniu programów kształcenia oraz dostosowaniu efektów kształcenia do oczekiwań rynku pracy zaangażowani są w sposób systemowy interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Procesy projektowania efektów kształcenia uregulowane są m.in. w następujących procedurach WSZJK: procedury P-02 (Tworzenie i modyfikowanie programów kształcenia oraz obsada zajęć dydaktycznych) oraz P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia).

Wdrożona w ramach WSZJK procedura P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia) określa, że przy projektowaniu efektów kształcenia i ich zmian uwzględnia się: obszarowe efekty kształcenia, Misję i Strategię Rozwoju Uczelni oraz Wydziału, Politykę Jakości SAN, potencjał badawczy i kadrowy Wydziału, zaplecze dydaktyczne Wydziału, wyniki badań rynku pracy i konsultacji z pracodawcami oraz badań losów absolwentów, wzorce krajowe i międzynarodowe w zakresie danego kierunku kształcenia, wnioski uczestników procesu kształcenia (w tym wnioski studentów zgłaszane w tym zakresie), wnioski z analiz i badań jakości prowadzonych na danym kierunku (w tym wnioski z przeglądu sylabusów). WSZJK przewiduje zatem konsultowanie decyzji w zakresie opracowywania koncepcji kształcenia z przedstawicielami środowiska zewnętrznego oraz wewnętrznego.

Interesariusze wewnętrzni uczestniczą w projektowaniu efektów kształcenia i ich zmian poprzez ich udział w Senacie, Radzie Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Proces powoływania przedstawicieli do wyżej wymienionych organów odbywa się z pełnym poszanowaniem praw interesariuszy wewnętrznych. Przedstawiciele studentów są obecni z prawem głosu w Senacie Uczelni i Radzie Wydziału. Liczba studentów w tych organach jest zgodna odpowiednio z art.

61 ust. 3 oraz art. 67 ust. 4 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym. Podczas spotkania z ZO PKA przedstawiciele Samorządu Studenckiego, w tym osoby delegowane do reprezentowania studentów w wymienionych gremiach wyrazili swoją pozytywną opinię względem możliwości uczestniczenia studentów w projektowaniu efektów kształcenia. Z przedstawionej podczas wizytacji dokumentacji wynika, iż Samorząd Studencki opiniuje program i plan studiów. Studenci mogą inicjować zmiany w projektowaniu i realizacji efektów kształcenia oraz przebiegu procesu dydaktycznego. Z przedstawionych dokumentów wynika, że studenci zabierają głos w dyskusji. W ich ocenie skutecznym mechanizmem uczestnictwa w procesie projektowania efektów kształcenia są także bieżące nieformalne konsultacje z władzami Wydziału.

Nauczyciele akademicy uczestniczą w projektowaniu efektów kształcenia w drodze formalnej (biorąc udział w pracach powołanych na Wydziale Komisji Programowej kierunku, będąc opiekunami kierunku studiów, uczestnicząc w posiedzeniach Rady Wydziału, przekazując opinie na wprowadzonym formularzu dotyczącym opinii prowadzącego na temat realizacji efektów kształcenia przez studentów), jak i nieformalnej w wyniku prowadzonych rozmów z władzami Wydziału.

Interesariusze zewnętrzni zostali włączeni w proces projektowania efektów kształcenia m.in. poprzez udział w pracach Komisji Programowej kierunku. Zostali oni powołani w skład tej Komisji, a ich zadaniem jest zebranie opinii przedstawicieli otoczenia społecznego Wydziału (w tym przyszłych pracodawców) i przedstawianie ich na spotkaniach Komisji Programowej kierunku. Dotychczas konsultowano w tym zakresie m.in. koncepcję kształcenia na kierunku, efekty kształcenia uwzględnione w programie kształcenia, a dotyczące oferty pozastandardowej, w szczególności w zakresie tematyki projektów. Przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych zgłaszali wnioski, które zostały uwzględnione w ostatecznym kształcie programu kształcenia na kierunku „informatyka”, co zostało udokumentowane w sprawozdaniach ze spotkań Komisji Programowej kierunku.

Natomiast w działaniach doskonalących program kształcenia na kierunku uwzględniono np.:

- uruchomienie specjalności Inżynieria oprogramowania (na wniosek pracodawców),
- wprowadzenie do programu kształcenia nowych przedmiotów specjalnościowych: Wzorce architektoniczne serwisów internetowych, Modelowanie i symulacja komputerowa, Programowanie systemowe (na wniosek pracodawców),
- możliwość poznania języka specjalistycznego - zwiększenie liczby przedmiotów prowadzonych w języku angielskim (pula przedmiotów do wyboru): *Psychology, Sociology, Multilayer internet application design, Mobile devices programming, Computer networks administration, IT Systems of Management, Business project management* (na wniosek absolwentów i pracodawców),
- modyfikację treści kształcenia dla przedmiotu *Sztuczna inteligencja* (na wniosek nauczycieli),
- wprowadzenie dodatkowych zajęć uzupełniających z grupy przedmiotów matematycznych (na wniosek studentów i nauczycieli),
- wprowadzenie do programu kształcenia większej liczby projektów realizowanych w grupach (na wniosek pracodawców i studentów).

W procesie projektowania efektów uwzględnia się także głos absolwentów poprzez ich udział w badaniu losów zawodowych absolwentów - procedura P-13 (Śledzenie losów zawodowych absolwentów i zasady monitorowania rynku pracy). W przypadku ocenianego kierunku w roku akademickim 2015/2016 Wydział miał dopiero pierwszych absolwentów. Zgodnie z obowiązującymi procedurami zostaną oni poddani temu badaniu w listopadzie 2017 roku. Absolwenci ocenianego kierunku uczestniczyli jednak w spotkaniu Komisji Programowej, na którym wypowiedzieli się na temat zrealizowanego programu kształcenia i zgłosili wniosek w zakresie wzbogacenia oferty zajęć prowadzonych w języku angielskim.

W projektowaniu efektów kształcenia mają także znaczenie konsultacje z pracodawcami prowadzone w sposób nieformalny (np. poprzez bezpośrednie kontakty kadry) oraz wymiana poglądów prowadzona z opiekunami praktyk z ramienia instytucji przyjmujących na praktyki.

6.1.2.

Na Wydziale stworzono mechanizmy dotyczące monitorowania stopnia osiągnięcia efektów kształcenia przez studentów. Kwestie związane z monitorowaniem stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia reguluje funkcjonująca w ramach WSZJK Procedura P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia). Podstawą oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia są efekty kształcenia zdefiniowane w Kartach przedmiotu. Prowadzący zajęcia zobowiązany jest do monitorowania ich osiągnięcia zgodnie z metodami określonymi w Karcie przedmiotu.

Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia dydaktyczne są zobowiązani do monitorowania stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia (określonych w sylabusach przedmiotów zgodnie z metodami w nim określonymi) na podstawie *Kwestionariusza weryfikacji efektów kształcenia* w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Monitorowaniu stopnia osiągania efektów kształcenia w procesie dyplomowania służą regulacje zawarte w Zasadach Dyplomowania i Regulaminie Studiów. Tematy prac dyplomowych są zatwierdzane przez Radę Wydziału. Stopień osiągnięcia efektów kształcenia i spełnienie wymagań stawianych pracom dyplomowym oceniają opiekun pracy i recenzent w swoich opiniach, na podstawie treści i formy dokumentacji. Podczas egzaminu dyplomowego kompleksowo oceniane jest osiągnięcie efektów kształcenia z całego przebiegu studiów na podstawie obrony pracy i odpowiedzi na pytania. Do sprawdzenia poprawności pracy dyplomowej wykorzystuje się system antyplagiatowy, której podlegają wszystkie prace. Na Wydziale wdrożono także procedurę weryfikacji jakości prac dyplomowych (procedura P-12), w ramach której dokonuje się monitorowania merytorycznej i/lub formalnej poprawności losowo wybranych prac dyplomowych po ich obronach. Raz w roku dokonuje się analizy losowo wybranych prac dyplomowych, zarówno pod względem spełnienia wymogów merytorycznych, jak i formalnych. Prace oceniane są pod kątem zgodności tematu, celów i struktury z efektami kształcenia określonymi dla kierunku. Wnioski z analizy jakości prac dyplomowych są wykorzystywane do opracowywania działań naprawczych, których wdrożenie ma na celu zapewnienie spełnienia przez prace dyplomowe przyjętych standardów jakości. Jednymi z ostatnich zmian wprowadzonych w procedurach WSZJK były modyfikacje w procedurze P-12 dotyczącej weryfikacji jakości prac dyplomowych, polegające na zwiększeniu odsetka prac poddawanych weryfikacji oraz uwzględnieniu możliwości dokonywania weryfikacji przez recenzentów zewnętrznych, spoza Uczelni.

W trosce o zapewnienie wysokiej jakości prowadzenia prac dyplomowych wprowadzono ankietę dotyczącą oceny przez studentów opiekunów prac dyplomowych, a także formularz weryfikacji jakości prac dyplomowych.

Zespół ZO PKA dokonywał także oceny możliwości sprawdzenia osiągnięcia przez studenta wszystkich efektów kształcenia zapisanych w Karcie przedmiotu *Praktyka zawodowa*. Sposób monitorowania osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych praktykom zawodowym jest określony w Regulaminie Praktyk oraz procedurze P-11 (*Realizacja praktyk studenckich*). Analiza losowo wybranej dokumentacji z przebiegu praktyk zawodowych wykazała, że studenci spełniają wymogi stawiane im przez pracodawców, wywiązują się z powierzonych zadań oraz angażują się w wykonywane prace zgodnie z zaleceniami opiekuna praktyk. Nadzór nad przebiegiem praktyk sprawowany przez Uczelnię pozwala na pełne osiągnięcie efektów kształcenia przewidzianych do realizacji w ramach praktyk.

Studenci wizytowanego kierunku obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym PKA poinformowali, iż uzyskują informację zwrotną na temat stopnia realizacji efektów kształcenia na podstawie kontaktów z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia. Monitorowaniu stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia służą również badania dotyczące wiedzy studentów na temat efektów kształcenia i ich realizacji (ankieta, w której pytania dotyczą m.in. osiąganych przez studentów efektów kształcenia), hospitacje zajęć dydaktycznych, w ramach których oceniana jest m. in. zgodność tematyki prowadzonych zajęć dydaktycznych z sylabusem/kartą przedmiotu i założonymi efektami kształcenia, a także monitorowanie losów zawodowych absolwentów, którego celem jest uzyskanie informacji o przydatności osiągniętych przez nich efektów kształcenia na rynku pracy. W ramach monitorowania dokonuje się analizy rozkładu ocen, w tym ocen z egzaminów. Opracowanie wyników ankiety zawiera również stosowne rekomendacje i zalecenia. Zespół oceniający zapoznał się z wynikami analizy struktury ocen za rok akademicki 2015/2016 dla kierunku „informatyka”. Z rekomendacji Komisji ds. Jakości Kształcenia wynika, iż zalecono dalsze monitorowanie struktury ocen uzyskiwanych przez studentów w kolejnych sesjach egzaminacyjnych. Zalecono, aby odbywało się ono we współpracy: z Dziekanem, Komisją Programową, przedstawicielem Działu Jakości Kształcenia, przedstawicielami studentów. Uwzględniając wnioski płynące z analizy struktury ocen na kierunku „informatyka” na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, jako działania doskonalące, w przypadkach zbyt jednolitej struktury ocen, Komisja ds. Jakości Kształcenia rekomendowała przeprowadzenie rozmów z osobami prowadzącymi dane przedmioty. Wskazała także na potrzebę hospitacji tych zajęć oraz rozmowy ze studentami, również przeprowadzanie pogłębionej analizy prac zaliczeniowych i egzaminacyjnych, w szczególności prac projektowych, w celu przyjrzenia się weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia pod kątem zakresu pytań, stopnia ich trudności, trafności doboru sposobów weryfikacji efektów, dostosowania zakresu efektów do treści kształcenia metod sprawdzania prac, kryteriów zaliczeń przedmiotu. W przypadku przedmiotów, dla których odnotowano wyłącznie oceny dobre i bardzo dobre i z analogiczną sytuacją spotykano się w roku akademickim 2014/2015, konieczna jest dyskusja z osobami prowadzącymi dany przedmiot nad przyczynami zaobserwowanych wyników i podjęcia odpowiednich działań doskonalących. Sugerowano rozważenie opracowania komentarza do wyników egzaminu/zaliczenia przez nauczyciela – egzaminatora, interpretującego strukturę ocen, co może pomóc w zidentyfikowaniu przyczyn uzyskiwania danych ocen, i pomóc określić stopień trudności zdefiniowanych wymagań.

Studenci wizytowanego kierunku obecni na spotkaniu z Zespołem oceniającym PKA poinformowali, iż uzyskują informację zwrotną na temat stopnia realizacji efektów kształcenia na podstawie kontaktów z nauczycielami akademickimi prowadzącymi zajęcia. Pytania dotyczące monitorowania efektów kształcenia zawiera także ankieta oceny wykładowców.

6.1.3.

Proces weryfikacji stopnia osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia jest regulowany przez obowiązującą w ramach WSZJK procedurę P-10 (*Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiąganych przez studentów efektów kształcenia*). Ocenie podlegają przyjęte formy oraz metody realizacji i weryfikacji efektów kształcenia określone w sylabusach. Weryfikacja stopnia osiągnięcia efektów kształcenia odbywa się na podstawie sprawozdań pochodzących od prowadzących zajęcia, prace dyplomowe, a także wyników badań jakości kształcenia przeprowadzonych wśród studentów. Analizy w tym zakresie dokonuje koordynator przedmiotu/modułu, opiekun praktyk, opiekunowie

proseminariów/seminariów dyplomowych.

Weryfikacji realizacji założonych efektów kształcenia na poziomie Wydziału dokonuje Wydziałowy Zespół ds. Weryfikowania Efektów Kształcenia, który raz w roku, po zakończeniu zajęć dydaktycznych w semestrze letnim przeprowadza weryfikację osiągniętych przez studentów efektów kształcenia. Weryfikacja polega na losowym wybraniu na każdym kierunku sylabusów w liczbie odpowiadającej 10% wszystkich sylabusów na kierunku i dokonaniu ich przeglądu. Przegląd opiera się m.in. na analizie sylabusów i prac zaliczeniowych/egzaminacyjnych studentów, rekomendacjach Komisji Programowych poszczególnych kierunków oraz innych dokumentach wskazanych przez Zespół. Mogą to być: opinie nauczycieli akademickich, opiekunów praktyk, opiekunów prac dyplomowych, obrona pracy dyplomowej, wyniki badań dotyczących efektów kształcenia, wyniki badania losów zawodowych absolwentów, itd. Ocena Zespołu polega na weryfikacji zakładanych i osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, form prowadzenia zajęć i metod dydaktycznych, formy zaliczenia przedmiotu, przeglądzie prac zaliczeniowych i/lub egzaminacyjnych. Ocena dokonywana jest pod kątem właściwego doboru form prowadzenia zajęć i metod dydaktycznych, formy zaliczenia przedmiotu do zakładanych efektów kształcenia. Wydziałowy Zespół ds. Weryfikowania Efektów Kształcenia uwzględnia w analizie przedmioty/moduły o niskiej zdawalności i wysokiej liczbie studentów powtarzających dany przedmiot. Na podstawie dokonanej analizy Zespół przygotowuje krótkie podsumowanie zawierające rekomendacje na kolejny rok akademicki. Zespół przekazuje wnioski Komisjom Programowym na poszczególnych kierunkach. Mogą one stanowić punkt wyjścia do wprowadzania modyfikacji w programie kształcenia oraz sposobów monitorowania osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia. Komisja Programowa może rekomendować Radzie Wydziału zmiany w programach i efektach kształcenia oraz sposobach ich realizacji i monitorowania.

Sposób weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przypisanych pracy dyplomowej i egzaminowi dyplomowemu określają zasady dyplomowania. Student wykonuje pracę dyplomową pod kierunkiem uprawnionego do tego nauczyciela akademickiego (profesora, doktora habilitowanego i/lub doktora) posiadającego dorobek naukowy w dziedzinie lub zakresie związanym z danym kierunkiem studiów. Wnioski z analizy jakości prac dyplomowych są wykorzystywane do opracowywania działań naprawczych. Po przeprowadzeniu weryfikacji jakości prac dyplomowych Dziekan Wydziału lub wskazana przez niego osoba prezentuje wnioski z analizy i proponuje korekty do rozpatrzenia przez Komisję Programową i Radę Wydziału.

Sposób weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia w zakresie praktyk określa Regulamin Praktyk oraz procedura P-11 (*Realizacja praktyk studenckich*). Osobą odpowiedzialną merytorycznie za przygotowanie zawodowe studenta jest Dziekan oraz Opiekun Praktyk, który organizuje i nadzoruje przebieg praktyk. Zaliczenie odbycia praktyk następuje poprzez odpowiedni wpis do indeksu, karty okresowych osiągnięć studenta i protokołu, po uprzednim dokonaniu weryfikacji osiągniętych przez studenta efektów kształcenia. Weryfikacji efektów kształcenia osiągniętych w toku realizacji praktyk dokonuje Opiekun Praktyk z ramienia Instytucji przyjmującej oraz Opiekun Praktyk z ramienia Uczelni.

Podmioty zaangażowane w weryfikację osiągniętych przez studentów efektów kształcenia to m.in.: Komisja Programowa, Opiekun Praktyk, Dziekan Wydziału, nauczyciele prowadzący poszczególne przedmioty, Dział Jakości Kształcenia.

Zespół oceniający PKA zapoznał się z wynikami oceny weryfikacji efektów kształcenia w roku akademickim 2015/2016 – kierunek „informatyka”. W wyniku dokonanej oceny uznano, że powiązania między przedmiotami a kierunkowymi efektami kształcenia są właściwe. Zaproponowano modyfikacje w zakresie weryfikacji efektów kształcenia związane z dostosowaniem form zajęć, w kilku przypadkach sposobów weryfikacji do zakładanych

efektów kształcenia, np. w przypadku przedmiotu Komunikacja człowieka – komputer – zalecono zwiększenie liczby godzin dydaktycznych związanych z zajęciami projektowymi dotyczącymi projektowania warstwy prezentacji dla określonych potrzeb i zastosowania; odnośnie przedmiotu Bazy danych – duża ilość ocen dostatecznych i niedostatecznych wynikała z trudności w zakresie osiągania efektu kształcenia związanego z programowaniem aplikacji baz danych w językach SQL i PI_SQL z wybranym systemem bazy danych. Zalecono zwiększenie częstotliwości weryfikacji etapowej (śródsesemestralnej). W przypadku przedmiotu Informatyczne wspomaganie zarządzania na wniosek studentów została zmieniona forma zaliczenia przedmiotu.

6.1.4.

Kwestie związane z potwierdzaniem efektów uczenia się na ocenianym kierunku określa Regulamin potwierdzenia efektów uczenia się w Społecznej Akademii Nauk z siedzibą w Łodzi przyjęty uchwałą Senatu SAN z dnia 24 marca 2015 roku wdrożony z dniem 1 października 2015 roku oraz funkcjonująca w ramach WSZJK procedura P-19 (Potwierdzenie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów). Określają one zasady potwierdzania posiadanych kwalifikacji i kompetencji wnioskodawców w celu stworzenia elastycznego systemu kształtowania ścieżki nauczania i procedury związane z potwierdzeniem efektów uczenia się oraz wskazują organy do tego uprawnione. Z uwagi na fakt, że do momentu złożenia raportu Samooceny nikt nie wnioskował o potwierdzenie posiadanych kwalifikacji i kompetencji w celu stworzenia elastycznego systemu kształtowania ścieżki nauczania, funkcjonowanie tego elementu WSZJK nie zostało jeszcze poddane ocenie.

Przedstawiciele Wydziału uczestniczyli w wypracowywaniu procedur ogólnouczelnianych. Świadomość nauczycieli akademickich w zakresie przyjętych przez Uczelnię rozwiązań oraz zaangażowanie Władz Wydziału w stworzenie odpowiednich procedur weryfikujących efekty uczenia się nie budzi zastrzeżeń.

6.1.5.

Kwestie związane ze śledzeniem losów zawodowych absolwentów reguluje procedura P-13 (Śledzenie losów zawodowych absolwentów i zasady monitorowania rynku pracy). Jej celem jest dostosowanie oferty edukacyjnej Społecznej Akademii Nauk w Łodzi do potrzeb i oczekiwań pracodawców, a także uczynienie programów kształcenia atrakcyjnymi z punktu widzenia rynku pracy. Procedura określa tryb i zasady postępowania związane ze śledzeniem losów zawodowych absolwentów oraz sposób wykorzystania wyników badań do zwiększenia atrakcyjności oferty edukacyjnej oraz dostosowania programów kształcenia do potrzeb rynku pracy i oczekiwań pracodawców. Na badanie losów absolwentów składają się 2 etapy. Na każdym z nich student wypełnia kwestionariusz, który dotyczy ich sytuacji zawodowej i pozycji na rynku pracy, planów zawodowych, stopnia satysfakcji z kształcenia zrealizowanego w SAN w perspektywie wykonywanej pracy zawodowej, stopnia osiągnięcia wybranych kompetencji, przydatności wiedzy i kompetencji zdobytych podczas studiów w pracy zawodowej, itd. Wyniki badań służą weryfikacji określonych w programie studiów efektów kształcenia oraz doskonaleniu programów kształcenia. Raporty z badań dostarczane są Władzom Uczelni, Radzie Wydziału, Komisji Programowej, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i innym zainteresowanym jednostkom. Reprezentant Działu Jakości Kształcenia (lub inna osoba wskazana przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia) przedstawia wyniki badań na corocznej konferencji dydaktycznej. Wyniki analiz służą ocenie przydatności osiągniętych przez absolwentów efektów kształcenia na rynku pracy. Są podstawą do tworzenia rekomendacji do doskonalenia programów kształcenia. Raporty

z badania absolwentów są publikowane na stronie internetowej DJK.

W roku akademickim 2015/2016 Wydział miał dopiero pierwszych absolwentów kierunku „informatyka” (11 osób). Zgodnie z procedurą P-13, zostaną oni poddani badaniu rok po ukończeniu studiów, czyli w listopadzie 2017 roku. Nie było zatem jeszcze możliwości wdrożenia i zbadania skuteczności tej procedury na Wydziale Nauk Humanistycznych na kierunku „informatyka”.

6.1.6.

W polityce kadrowej stosowane są rozwiązania ustawowe, przepisy Statutu Uczelni, Zarządzenia Rektora (tryb zatrudniania i zwalniania nauczycieli akademickich, zasady okresowej oceny nauczycieli akademickich, doksztalcanie się nauczycieli), a także procedury systemowe. Podstawowe elementy polityki kadrowej w zakresie kształtowania jakości dydaktyki na Wydziale dotyczą prawidłowości powierzania nauczycielom akademickim zadań dydaktycznych i zgodności tematyki tych zadań ze ich specjalnością naukową, okresowej oceny dorobku nauczycieli akademickich, monitorowania jakości procesu dydaktycznego poprzez system hospitacji oraz ankietyzacji, stwarzania możliwości podnoszenia kwalifikacji naukowych i dydaktycznych poprzez system wyjazdów służbowych. W Wydziałowym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia zostały sformułowane następujące procedury regulujące zasady polityki kadrowej: P-04 (*Rozwój naukowy pracowników akademickich, udział w szkoleniach wewnętrznych oraz dokumentacja dotycząca rozwoju naukowego*), P-05 (*ocena osiągnięć i nagradzanie pracowników akademickich oraz jednostek naukowo-dydaktycznych*), P-08 (*Prowadzenie hospitacji zajęć dydaktycznych*), P-09 (*Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy wykładowców dokonywana przez studentów, tzn. „ankietyzacja”*), P-15 (*Przeprowadzanie postępowań konkursowych na stanowiska nauczycieli akademickich*). Procedury te pozwalają na ocenę kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Standardy dotyczące kwalifikacji nauczycieli akademickich oraz wskaźniki ich osiągnięcia zostały określone w ogólnouczelnianym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia.

Prowadzona ocena kadry przyczynia się do monitorowania i poziomu jakości kształcenia, do analizowania i oceniania procesu kształcenia, do podejmowania działań eliminujących wszelkie zjawiska patologiczne związane z procesem kształcenia.

Na ocenianym kierunku prowadzona jest systematycznie studencka ocena jakości zajęć dydaktycznych (P-09). Badanie jest przeprowadzane na koniec każdego semestru. Studenci oceniają w następujące aspekty pracy nauczycieli: punktualność prowadzącego, przygotowanie prowadzącego do zajęć, znajomość tematyki zajęć przez prowadzącego, zdolność prowadzącego do przejrzystego i precyzyjnego przekazywania treści zajęć, umiejętność zainteresowania studentów tematyką zajęć, gotowość prowadzącego do odpowiadania na pytania studentów i udzielania dodatkowych wyjaśnień, zdolność prowadzącego do nawiązywania kontaktu ze studentami, kultura osobista prowadzącego i stosunek do studentów, możliwość poszerzenia wiedzy o przedmiocie na zajęciach, możliwość nabycia nowych umiejętności i kompetencji na zajęciach, przydatność zajęć w praktyce zawodowej, ogólna jakość wykorzystywanych pomocy dydaktycznych.

Na stronie internetowej Działu Jakości Kształcenia są systematycznie publikowane biuletyny dla studentów (co zaprezentowano podczas wizytacji), w których uwzględnia się podsumowanie wyników badania, a zatem studenci otrzymują informację zwrotną i zostało to potwierdzone podczas rozmowy ze studentami.

Wyniki ewaluacji zajęć dydaktycznych przekazywane są w formie raportów cząstkowych Kierownikom Zakładów, a także ocenianym nauczycielom akademickim, a w formie raportu końcowego - Władzom Uczelni i Wydziału. Wnioski z oceny nauczycieli akademickich

dokonywanej przez studentów są wykorzystywane do doskonalenia jakości zajęć dydaktycznych i pracy kadry akademickiej poprzez indywidualne działania nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia oraz poprzez decyzje o charakterze ogólnym podejmowane przez Władze Uczelni i Wydziału. Prowadzący zajęcia, w zależności od uzyskanych wyników ewaluacji, wprowadza zmiany w postępowaniu dydaktycznym, mające na celu doskonalenie jakości pracy dydaktycznej. Wnioski badań stanowią podstawę do samooceny i weryfikacji działań nauczycieli oraz ważny element polityki zapewniania jakości kadry dydaktycznej. Są uwzględniane przez Kierownika Zakładu przy przydzielaniu zajęć dydaktycznych, a przez Władze Wydziału i Uczelni – w polityce awansu. Ocena nauczycieli akademickich dokonywana przez studentów jest jednym z 3 elementów składających się na ocenę okresową dokonywaną przez Rektora. W wypadku przyznania oceny negatywnej Uczelnia analizuje jej przyczyny i może rozpocząć działania prowadzące do nieprzedłużenia umowy o pracę z danym wykładowcą.

Na ocenianym kierunku prowadzone są również hospitacje (P-08), którymi objęci są wszyscy pracownicy. Ich istotnym elementem jest rozmowa pohospitacyjna z osobą hospitowaną mająca na celu zaplanowanie możliwych działań służących doskonaleniu jakości procesu kształcenia. Procedura dotycząca hospitacji zajęć dydaktycznych, obejmuje kompleksową ocenę wizytowanych zajęć oraz możliwość sformułowania odpowiednich zaleceń. Proces ten można uznać za służący zapewnieniu i doskonaleniu jakości, bowiem hospitacje te odbywają się regularnie.

W celu zapewnienia właściwej polityki kadrowej nauczyciele akademicy podlegają także ocenie okresowej (P-05), w której uwzględnia się obszar naukowo-badawczy, dydaktyczno-wychowawczy i organizacyjny pracy nauczycieli akademickich. Ocena dotyczy okresu 4 ostatnich lat i jest dokonywana na podstawie oceny dorobku naukowego i dydaktycznego oraz zaangażowania w sprawy organizacyjne Uczelni, wyników hospitacji oraz oceny dokonywanej przez studentów, której dokonuje Kierownik Zakładu przedstawiają ewentualną propozycję jego dalszego zatrudnienia. Ocenę opiniuje Komisja ds. Etyki i Oceniania Pracowników, a następnie zatwierdza Rektor Uczelni.

Wnioski wynikające z oceny okresowej mają wpływ na poprawę jakości procesu kształcenia, kształtowanie racjonalnej polityki kadrowej, wielkość obciążenia obowiązkami dydaktycznymi, możliwość rozwiązania stosunku pracy za wypowiedzeniem. Przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja (arkusze oceny okresowej, arkusze hospitacji, wyniki oceny dokonywanej przez studentów, sprawozdania ze spotkań Komisji Programowej, itd.) pozwala na stwierdzenie, iż na Wydziale przykładą się dużą wagę do systematycznej oceny kadry.

Obowiązujący w Uczelni system wspierający rozwój kadry naukowo-dydaktycznej opiera m.in. się na:

- finansowaniu publikacji w czasopismach lub monografiach zewnętrznych i udziału w konferencjach naukowych organizowanych przez ośrodki zewnętrzne,
- umożliwieniu publikacji w czasopismach i monografiach afiliowanych przez Społeczną Akademię Nauk,
- finansowaniu projektów i grantów wewnętrznych,
- wspieraniu, na etapie opracowania wniosku o granty zewnętrzne,
- udzielaniu stypendiów naukowych, finansowaniu szkoleń podwyższających kwalifikacje zawodowe,
- finansowaniu zagranicznych i krajowych staży zawodowych.

Dla młodej kadry, w ramach realizowanej w Uczelni polityki kadrowej, prowadzone są doskonalące kursy pedagogiczne oraz seminaria naukowe, których celem jest praca nad rozwojem dydaktycznym i naukowym pracownika oraz wymiana doświadczeń naukowo – badawczych a także dydaktycznych pomiędzy młodymi pracownikami nauki a doświadczoną kadrą naukowo – dydaktyczną.

W ramach wsparcia kadry dydaktycznej w realizacji procesu kształcenia system przewiduje możliwość organizowania szkoleń uczelnianych dla nauczycieli w zakresie doskonalenia metod i technik dydaktycznych, możliwość publikowania przez nauczycieli w wydawnictwie uczelnianym, uczestniczenie w programach wymiany międzynarodowej, a także nagradzanie najlepiej ocenianych nauczycieli akademickich, oraz finansowanie ich udziału w konferencjach naukowych.

Pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi są oceniani przez studentów w ramach badania bazy dydaktycznej, administracji i organizacji procesu kształcenia.

Na Wydziale i w Uczelni dokonuje się analizy prowadzonej polityki kadrowej odpowiednio na posiedzeniu Rady Wydziału i Senatu według rocznego kalendarza działań pro jakościowych pod kątem jakości prowadzonej dydaktyki na ocenianym kierunku. Analiza ta wykazała, iż prowadzona polityka kadrowa spełnia wymagania wynikające z wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jak również ze wskazanych wyżej przepisów.

6.1.7.

Jednostka stworzyła odpowiednie mechanizmy wykorzystywania wniosków z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry dydaktycznej. Wyniki ankietyzacji stanowią jeden z elementów przeglądu Systemu. Kwestie związane z oceną nauczycieli akademickich dokonywaną przez studentów (tzn. „ankietyzacja”) oraz wykorzystania jej wyników w ocenie jakości pracy kadry regulują procedury P-05 (Ocena osiągnięć i nagradzanie pracowników akademickich oraz jednostek naukowo-dydaktycznych), P-09 (Ocena jakości zajęć dydaktycznych i pracy wykładowców dokonywana przez studentów (tzn. "ankietyzacja") oraz P-18 (Gromadzenie informacji i wykorzystanie danych uzyskanych w wyniku badania jakości kształcenia). Wyniki studenckiej oceny jakości zajęć dydaktycznych przekazywane są w formie raportów częściowych Dyrektorowi Instytutu oraz ocenianym wykładowcom, a w formie raportu końcowego - Władzom Uczelni i Wydziału. Wyniki badań oraz opracowywane na ich podstawie rekomendacje są omawiane na spotkaniach Instytutu, Rady Wydziału, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia oraz Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia.

Wnioski z oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów w ocenie jakości kadry naukowo-dydaktycznej skutkują podjęciem działań doskonalących proces kształcenia. Wdrożenie opisanych powyżej procedur pozwala zapewnić prawidłową strukturę zatrudnienia i właściwą obsadę zajęć dydaktycznych, co z kolei umożliwia studentom osiągnięcie określonych w programie efektów kształcenia. Analiza wyników oceny okresowej, w tym protokołów z ewaluacji i hospitacji zajęć wykazała, iż na Wydziale formułuje się zalecenia w zakresie doskonalenia realizacji procesu dydaktycznego. Zróżnicowanie ocen świadczy o tym, że proces ten jest rzetelny. Władze Wydziału przeprowadzają rozmowy, w czasie których informuje się o wynikach ocen, a także podjęciu działań naprawczych lub doskonalących (w przypadkach osób, co do których były sformułowane uwagi). Analiza uzyskiwanych ocen pracowniczych jest podstawą do podejmowania decyzji o przedłużaniu zatrudnienia pracownikom. Oceny wystawiane przez studentów podlegają analizie przez Władze Wydziału, które mają obowiązek reagowania, w przypadku ocen skrajnie niskich i przeprowadzania rozmów z dydaktykami. Prowadzący zajęcia, w zależności od uzyskanych wyników ewaluacji, wprowadza zmiany w postępowaniu dydaktycznym, mające na celu doskonalenie jakości pracy dydaktycznej.

Wnioski z wyników przeprowadzonej oceny jakości zajęć dydaktycznych są omawiane na spotkaniach Rady Wydziału oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia (co znalazło

swoje odzwierciedlenie w przedstawionej podczas wizytacji dokumentacji ze spotkań Rad Wydziału oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia). Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia raz w roku akademickim przedstawia na posiedzeniu Rady Wydziału oraz Senatu opinię o jakości prowadzonych zajęć dydaktycznych na podstawie otrzymanych raportów końcowych. Wyniki oceny nauczycieli akademickich dokonywanej przez studentów są uwzględniane w ocenie okresowej pracowników. Analiza wybranych arkuszy oceny okresowej pracownika potwierdza, że wyniki oceny dokonywanej przez studentów wpływają na ocenę okresową nauczycieli akademickich w zakresie ich działalności dydaktycznej.

Wyniki przeprowadzonej wśród studentów oceny jakości zajęć, w tym obserwacja tendencji ocen uzyskiwanych w tym procesie są uwzględniane przez Kierownika Zakładu i Dziekana przy planowaniu obsady zajęć dydaktycznych, a przez Władze Wydziału i Uczelni – w polityce awansu. W wypadku przyznania oceny negatywnej nauczyciel ma obowiązek przedstawienia przełożonemu planu naprawczego. W kolejnym semestrze podlega ponownej ocenie studenckiej oraz hospitacjom. W przypadku uzyskania ponownej oceny negatywnej Władze Uczelni i Wydziału mogą rozpocząć działania prowadzące do nieprzedłużenia umowy o pracę z danym wykładowcą.

Informacja podsumowująca wyniki badania jakości zajęć dydaktycznych jest zamieszczana na stronie internetowej Działu Jakości Kształcenia, dzięki czemu studenci mają świadomość wykorzystania wyników tej oceny w kształtowaniu polityki kadrowej, związanej nie tylko z negatywnymi wynikami (rozwiązanie stosunku pracy), ale i pozytywnym ich wykorzystaniem (np. nagrody).

6.1.8.

Zapewnieniu właściwej organizacji procesu kształcenia (w tym właściwych zasobów materialnych i środków wsparcia) służą m.in. funkcjonujące w ramach WSZJK procedury P-06 (Baza dydaktyczna, wsparcie dla studentów, organizacja i realizacja procesu kształcenia) i P-07 (Ocena dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb procesu kształcenia, obsługi administracyjnej, wsparcia dla studentów oraz organizacji procesu kształcenia). Zgodnie z nimi, raz na 2 lata prowadzona jest ocena dostosowania bazy dydaktycznej do potrzeb kształcenia, jakości obsługi administracyjnej i organizacji procesu kształcenia. Ocenie studentów podlega m.in.: wielkość i stan pomieszczeń dydaktycznych, wyposażenia tych pomieszczeń w środki audiowizualne, liczebność studentów w grupach wykładowych, ćwiczeniowych, laboratoryjnych i seminaryjnych, dostęp studentów do biblioteki i literatury wskazanej w sylabusach, użyteczność strony internetowej Wydziału, dostępność informacji związanych z tokiem studiów, możliwości rozwoju osobistego stworzone studentom przez Uczelnię, warunki odpoczynku na terenie Wydziału, jakość obsługi administracyjnej studentów, dostępność nauczycieli i władz Wydziału dla studentów.

Opracowywane na tej podstawie wyniki i rekomendacje stanowią punkt wyjścia dla doskonalenia organizacji procesu kształcenia i bazy dydaktycznej oraz planów zarządzania Uczelnią. Przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja pozwala na stwierdzenie, że są one przedmiotem dyskusji na spotkaniach Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Rady Wydziału. Wdrożenie opracowanych na tej podstawie rekomendacji pozwala na zapewnienie studentom odpowiednich warunków w zakresie m.in. bazy dydaktycznej, obsługi administracyjnej, środków wsparcia, przepływu informacji, itd.

W trakcie wizytacji przedstawiono Raport ewaluacyjny – ocena bazy dydaktycznej, administracji i organizacji procesu kształcenia. Przykładowe działania wdrożone w ramach wykorzystywania wyników badań to systematyczne szkolenia pracowników Dziekanatu z zakresu obsługi klienta, realizacja badań „tajemniczy klient”, wydłużenie czasu pracy

Dziekanatu, udostępnienie informacji wskazanych przez studentów jako przydatne na stronie Wydziału, regularne wzbogacanie zasobów bibliotecznych, zmiana godzin konsultacji nauczycieli, itd. Wyniki prowadzonych na Wydziale badań potwierdzają, że zasoby materialne odpowiadają potrzebom studentów.

Zgodnie z deklaracjami Władz Wydziału, w proces zapewnienia właściwej jakości kształcenia włączani są prowadzący zajęcia poprzez dbałość o odpowiednie zaplecze dydaktyczne niezbędne do prowadzenia zajęć, zwłaszcza przy doborze metod ich realizacji.

6.1.9.

Kwestie związane z gromadzeniem danych uzyskiwanych w wyniku wdrażania procedur WSZJK oraz ich wykorzystaniem reguluje m.in. procedura P-18 (Gromadzenie informacji i wykorzystanie danych uzyskanych w wyniku badania jakości kształcenia). Za gromadzenie dokumentacji związanej z WSZJK oraz analizę i dokumentowanie działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia odpowiada Dział Jakości Kształcenia. Działania realizowane w ramach zapewniania jakości kształcenia są dokumentowane w postaci raportów bądź sprawozdań opracowywanych najczęściej przez Dział Jakości Kształcenia, Uczelnianą i Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia. Działania te są dokumentowane w postaci różnego rodzaju zestawień, raportów bądź sprawozdań, do których mają wgląd interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Ich analiza pozwala na stwierdzenie, że są przygotowywane w sposób rzetelny i staranny. Działania dotyczące zapewniania jakości kształcenia, w tym wyniki badań w zakresie jakości kształcenia są przedmiotem obrad Senatu, Rady Wydziału, Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Na ich podstawie opracowywane są rekomendacje, których wdrożenie ma na celu podnoszenia jakości kształcenia. Potwierdzają to dokumenty przedstawione podczas wizytacji oraz rozmowy z Władzami i kadrą Wydziału. Dokumentacja dotycząca analiz i działań w zakresie zapewniania jakości kształcenia jest gromadzona w Zakładach oraz w Dziale Jakości Kształcenia a także w Dziekanacie.

Raporty z badań jakości są dostępne także w wersji elektronicznej na stronie internetowej DJK (w całości lub w formie streszczeń, bądź podsumowań), niektóre z nich po zalogowaniu. Informacje o działaniach podejmowanych na rzecz zapewniania jakości kształcenia (w tym biuletyn dla studentów) są zamieszczane na stronie internetowej DJK. Dokumentacja dotycząca zapewniania jakości kształcenia jest gromadzona w Instytucie, DJK, Dziekanacie.

Raporty dotyczące działań związanych z badaniem jakości kształcenia są analizowane przez jednostkę centralną, tj. Dział Jakości Kształcenia, Dziekana Wydziału oraz Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia, i stanowią podstawę do wspólnie wypracowanych rekomendacji i podjęcia działań naprawczych. Kwestie związane z gromadzeniem danych uzyskiwanych w wyniku wdrażania procedur WSZJK oraz ich wykorzystaniem reguluje m.in. procedura P-18 (*Gromadzenie informacji i wykorzystanie danych uzyskanych w wyniku badania jakości kształcenia*), która określa zasady gromadzenia danych uzyskiwanych w wyniku wdrażania procedur WSZJK oraz ich wykorzystania w celu doskonalenia procesu dydaktycznego. Jej celem jest m.in. zwiększenie skuteczności funkcjonowania Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia.

Według informacji uzyskanych w czasie wizytacji Dziekanat gromadzi dokumentację dotyczącą zapewnienia jakości kształcenia w formie dokumentacji zbiorowej a także indywidualne teczki poszczególnych studentów. Analizę semestralną obejmującą między innymi wyniki sesji egzaminacyjnej, wyniki badań ankietowych przeprowadza najczęściej Dziekanat oraz dział Jakości Kształcenia. Raporty z przeprowadzonej analizy są przedstawiane na posiedzeniach Rady Wydziału i Senatu Uczelni. Analiza danych ma charakter ilościowy i jakościowy oraz uwzględnia wnioski i rekomendacje wynikające z badań jakości

kształcenia.

W czasie wizytacji przedłożono dokumenty potwierdzające, iż działania podejmowane w ramach wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia są systematycznie gromadzone i dokumentowane, a także służą analizom dotyczącym zapewnienia jakości kształcenia.

6.1.10.

Na stronie Wydziału zapewniony jest dostęp do informacji dotyczących programu i procesu kształcenia, co jest regulowane procedurami obowiązującymi w ramach Wydziałowego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia. Uczelnia zapewnia dostępność informacji dotyczących efektów kształcenia, planów studiów oraz stosowanego systemu oceny efektów kształcenia. Podstawowym źródłem informacji na ten temat są sylabusy przedmiotów. W dokumentach tych szczegółowo określa się stosowane sposoby weryfikacji efektów kształcenia odnoszące się do każdego z przedmiotów. Ogólne zasady oceny efektów kształcenia zawarte są w Regulaminie Studiów. Dokumenty te dostępne są w siedzibie Wydziału oraz na jego stronie internetowej. Dodatkowe informacje można uzyskać od pracowników Dziekanatu oraz nauczycieli akademickich prowadzących poszczególne przedmioty. Dzięki programowi Wirtualny Dziekanat studenci mają dostęp do ocen uzyskiwanych w ramach poszczególnych przedmiotów.

Studenci systematycznie dokonują oceny dostępności informacji na temat kształcenia poprzez badanie ankietowe. Oceniają stopień swojego zadowolenia z dostępności informacji związanych z tokiem studiów (plan zajęć, godziny konsultacji, terminy sesji, informacje o odwołanych zajęciach, itd.), a także użyteczność strony internetowej Uczelni. Średnie oceny zadowolenia uzyskiwane w tych obszarach systematycznie rosną. WSZJK zawiera informacje na temat udostępniania informacji o toku studiów, tj. wczesnego informowania studentów o zmianach w planowanych zajęciach, harmonogramie zajęć i konsultacji z nauczycielami akademickimi, terminach zaliczeń przedmiotów, zasadach rekrutacji określonych przez Senat, regulaminie studiów, regulaminie dyplomowania. Informacje te są przekazywane na stronie internetowej Wydziału Nauk Humanistycznych w Warszawie. Na stronie zamieszczone są również informacje dotyczące programu kształcenia, efektów kształcenia oraz stosowanego systemu oceny efektów kształcenia. Podstawowym źródłem informacji w tym zakresie są sylabusy przedmiotów. W udostępnianych studentom na stronie sylabusach szczegółowo określa się kierunkowe i przedmiotowe efekty kształcenia oraz informacje o sposobach ich oceny i weryfikacji. Zawartość poszczególnych sylabusów jest także prezentowana podczas pierwszych zajęć. Dzięki systemowi *WIRTUALNY DZIEKANAT* studenci mają dostęp do ocen uzyskiwanych w ramach poszczególnych przedmiotów. Na uwagę zasługuje fakt, że studenci systematycznie dokonują oceny dostępności informacji na temat kształcenia poprzez realizowane przez Dział Jakości Kształcenia wspólnie z Samorządem badanie ankietowe, co wspomaga procedura P-07 (*Ocena warunków technodydaktycznych, obsługi administracyjnej oraz organizacji procesu kształcenia dokonywana przez studentów*). Na podstawie wyników tego badania opracowywane są rekomendacje w tym zakresie. Przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja świadczy o tym, że w obszarach, w których zostały stwierdzone braki wdrażane są działania naprawcze, jak np. zwiększenie czytelności strony *www* Wydziału poprzez posegregowanie dokumentów w odpowiednich zakładkach, zamieszczanie biuletynów informacyjnych na stronie Działu Jakości Kształcenia, itd. Studentom udostępniana jest także dokumentacja dotycząca działań realizowanych w ramach WSZJK. Opis obowiązujących procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia jest dostępny dla wszystkich zainteresowanych w Dziekanacie i w Bibliotece. Streszczenia lub podsumowania opracowywanych raportów są dostępne w wersji elektronicznej na stronie internetowej DJK.

Na podstawie rozmów z władzami Wydziału oraz studentami można stwierdzić, iż na Wydziale są realizowane powszechnie obowiązujące standardy w zakresie polityki informowania studentów na temat efektów kształcenia oraz innych istotnych dla procesu dydaktycznego elementów. Analiza dokumentacji przedstawionej podczas wizytacji, a także opinie studentów zgłoszone podczas spotkania Zespołu PKA pozwalają na stwierdzenie, że studentom zapewniono dostęp do informacji o programie i procesie kształcenia na ocenianym kierunku oraz o jego wynikach w stopniu odpowiadającym ich potrzebom.

6.2.

W Uczelni i na Wydziale dokonuje się systematycznej oceny skuteczności obowiązujących systemów zarządzania jakością i ich wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także wykorzystuje jej wyniki do doskonalenia systemu. Ocenie skuteczności OSZJK i WSZJK służy procedura P-14 (Weryfikacja, modyfikacja i doskonalenie WSZJK). Jej celem jest doskonalenie systemów w taki sposób, aby były one zgodne z bieżącymi regulacjami prawnymi i najnowszymi trendami w obszarze zapewniania jakości kształcenia, ale także potrzebami i oczekiwaniami interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Ma to na celu zwiększenie ich zaangażowania w działania realizowane w ramach tych systemów oraz zwiększenie efektywności tych systemów, a w dalszej perspektywie podnoszenie kultury jakości kształcenia. Procedura przewiduje m.in. możliwość zgłaszania propozycji modyfikacji w systemach przez wszystkich pracowników, studentów oraz przez interesariuszy zewnętrznych współpracujących z Uczelnią. Mogą być one zgłaszane w toku całego roku akademickiego. Są one dyskutowane przede wszystkim na spotkaniach Uczelnianej Komisji ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, ale także Rady Wydziału oraz na corocznej konferencji dydaktycznej. Na tej konferencji, odbywającej się na koniec roku akademickiego, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia lub wyznaczona przez niego osoba przedstawia podsumowanie działań realizowanych w ramach OSZJK na Uczelni, wstępne rekomendacje na nadchodzący rok akademicki oraz propozycje wprowadzenia modyfikacji w OSZJK. Dziekan Wydziału przedstawia analogiczne podsumowanie dla WSZJK. Modyfikacje w systemach wprowadzane są z początkiem nowego roku akademickiego.

W ostatnich latach WSZJK był systematycznie oceniany i co roku wprowadzano w nim modyfikacje mające na celu zwiększenie jego skuteczności. Ostatnio wprowadzone zmiany to np.: modyfikacja procedury P-10 (Określenie efektów kształcenia, monitorowanie i weryfikacja osiągniętych przez studentów efektów kształcenia), wprowadzenie nowych procedur: P-18 (Gromadzenie informacji i wykorzystanie danych uzyskanych w wyniku badania jakości kształcenia) oraz P-19 (Potwierdzanie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów), czy uwzględnienie w procedurze P-14 badania ankietowego dotyczącego efektywności WSZJK, które ma być realizowane nie rzadziej niż raz na dwa lata. Badanie może być realizowane w wersji elektronicznej lub papierowej wśród osób odpowiedzialnych za różne aspekty procesu kształcenia na Uczelni (władze Uczelni i Wydziałów, kadra akademicka, pracownicy administracyjni), przedstawiciele wszystkich grup studentów (studenci studiów stacjonarnych i niestacjonarnych wszystkich lat i kierunków studiów) oraz przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców. Za opracowanie narzędzi, gromadzenie opinii respondentów i opracowanie wyników odpowiada Dział Jakości Kształcenia. Wyniki badania są wykorzystywane do doskonalenia Systemów Zarządzania Jakością Kształcenia i zwiększania ich efektywności poprzez wdrażanie rekomendacji oraz podejmowanie działań korygujących opracowanych na podstawie ich wyników. Badanie pozwala ocenić stopień znajomości funkcjonujących na Uczelni Systemów Zarządzania Jakością Kształcenia, zarówno ze strony studentów, jak i pracowników. Pozwala to

zdiagnozować m.in. problemy związane z rozpowszechnianiem informacji o procedurach wdrażanych w ramach obowiązujących na Uczelni Systemów Zarządzania Jakością Kształcenia. Pierwsza edycja jest przewidziana na rok akademicki 2016/2017.

Zmiany wprowadzone w Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia zarówno na poziomie Uczelni (Ogólnouczelniany System Zarządzania Jakością Kształcenia - OSZJK), jak i na poziomie Wydziału (Wydziałowy System Zarządzania Jakością Kształcenia - WSZJK) są wynikiem reakcji na zmiany w regulacjach prawnych w szkolnictwie wyższym, realizacji strategii rozwojowych Uczelni i Wydziałów, uwzględniania opinii interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, doświadczeń zebranych w ramach współpracy z partnerskimi uczelniami krajowymi i zagranicznymi

Zmiany w Ogólnouczelnianym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia dotyczyły:

- zmiany w zakresie odpowiedzialności poszczególnych jednostek w ramach Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia,
- zmiany w przyjętej Polityce Jakości Kształcenia Społecznej Akademii Nauk w Łodzi (polegające na położeniu większego nacisku na troskę o osoby niepełnosprawne i zapewnienie im przyjaznych warunków studiowania oraz na zachęcanie studentów i stwarzanie im odpowiednich warunków do rozwoju aktywności życia akademickiego, w tym także samorządności studenckiej, rozwijania własnych pasji i zainteresowań, itd.),
- modyfikacji standardów jakości przyjętych w OSZJK (przede wszystkim standardy dotyczące programów kształcenia, standardy dotyczące kwalifikacji nauczycieli akademickich, standardy dotyczące organizacji procesu dydaktycznego).

Zmiany w Wydziałowym Systemie Zarządzania Jakością Kształcenia dotyczyły:

- modyfikacji w procedurze P-12 dotyczącej weryfikacji jakości prac dyplomowych, polegającej na zwiększeniu odsetka prac poddawanych weryfikacji oraz uwzględnieniu możliwości dokonywania weryfikacji przez recenzentów zewnętrznych, spoza Uczelni.
- upowszechniania informacji o efektach i wpływie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na proces i jakość kształcenia oraz zwiększenia możliwości ich wykorzystania dokonano zintegrowania regulacji w obszarze przepływu informacji dotyczących wyników badania jakości kształcenia - uzupełnienie WSZJK o procedurę P-18: (Gromadzenie informacji i wykorzystanie danych uzyskanych w wyniku badania jakości kształcenia); wcześniej regulacje dotyczące przepływu informacji dotyczących wyników badania jakości kształcenia były rozproszone w WSZJK i uwzględnione w różnych procedurach;
- konieczności zdiagnozowania znajomości i skuteczności procedur obowiązujących w ramach WSZJK wśród pracowników, studentów i interesariuszy zewnętrznych. Z tego powodu uzupełniono procedurę P-14 (Weryfikacja, modyfikacja i doskonalenie Systemów Zarządzania Jakością Kształcenia) o badanie efektywności WSZJK przeprowadzane wśród studentów, osób odpowiedzialnych za różne aspekty procesu kształcenia na Uczelni (władze Uczelni i Wydziałów, kadra akademicka, pracownicy administracyjni) oraz przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców; pierwsza edycja badania zostanie przeprowadzona w roku akademickim 2016/2017;
- konieczności analizowania potrzeb rynku pracy. Z tego powodu wprowadzono w procedurze P-13 (Śledzenie losów zawodowych absolwentów i zasady monitorowania rynku pracy) analizę *desk research* materiałów dotyczących rynku pracy i oczekiwań pracodawców; wnioski z tych analiz są przedstawiane przynajmniej raz do roku na posiedzeniu Senatu i/lub Rady Wydziału i są uwzględniane w tworzeniu, modyfikacji i doskonaleniu programów kształcenia.
- aktualizacji literatury w sylabusach,
- modyfikacji w procedurze P-10 uwzględniającej m.in. szczegółowe zasady archiwizacji prac etapowych i egzaminacyjnych studentów.

3. Uzasadnienie

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości na Wydziale prowadzącym wizytowany kierunek jest spójny, w pełni kompleksowy i podlega ciągłemu doskonaleniu. W Uczelni i na Wydziale opracowano procedury, strukturę organizacyjną oraz funkcje poszczególnych elementów WSZJK, jak również podział kompetencji pomiędzy nimi. Struktura zarządzania procesem dydaktycznym jest przejrzysta oraz spełnia swoje zadania.

System zawiera procedury obejmujące wszystkie formy kształcenia i obszary ważne dla jakości kształcenia. Zapewniony jest udział kadry akademickiej i studentów w procesie określania efektów kształcenia; prowadzona współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym zapewniła udział w powyższym procesie interesariuszy zewnętrznych. Samorząd Studencki opiniuje efekty kształcenia i program studiów. Studenci aktywnie uczestniczą w posiedzeniach Rady Wydziału, co zapewnia im wpływ na decyzje w zakresie jakości kształcenia.

W sposób wyróżniający wykazuje zdolność monitorowania jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Systematycznie podejmowane są działania umożliwiające ocenę przyjętych sposobów weryfikacji osiąganych przez studentów efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia i wszystkich rodzajach zajęć. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia monitoruje się stopień osiągania zakładanych efektów kształcenia. Monitorowanie prowadzone jest na wszystkich rodzajach zajęć i na każdym etapie kształcenia, w tym w procesie dyplomowania, o czym świadczą przykładowo modyfikacje w procedurze P-12 dotyczącej weryfikacji jakości prac dyplomowych, polegające na zwiększeniu odsetka prac poddawanych weryfikacji oraz uwzględnieniu możliwości dokonywania weryfikacji przez recenzentów zewnętrznych, spoza Uczelni.

Jednostka wykorzystuje wyniki monitoringu losów zawodowych absolwentów do oceny przydatności na rynku pracy osiągniętych przez nich efektów kształcenia, jednostka prowadzi badanie rynku pracy, którego efektem jest doskonalenie programu kształcenia.

Oceniając rolę Systemu w zakresie wsparcia prowadzonej polityki kadrowej można przyjąć, iż spełnia przypisane mu zadania. Polityka kadrowa jest dostosowana do potrzeb wynikających z obsady zajęć. Stosowane są ankiety oceniające nauczycieli na wszystkich poziomach i formach studiów oraz prowadzone są hospitacje zajęć dydaktycznych. Wyniki tych ocen są brane pod uwagę przy obsadzie zajęć w kolejnych cyklach. W ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia prowadzona jest ocena zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej, zasobów bibliotecznych oraz środków wsparcia studentów. Wyniki tej oceny umożliwiają formułowanie uwag i zaleceń, na podstawie których podejmowane są działania doskonalące. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia zawiera także zasady gromadzenia, analizowania i dokumentowania działań dotyczących zapewniania jakości kształcenia, a także dostępności i aktualności informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów. Stworzono procedury i narzędzia umożliwiające monitorowanie i okresową ocenę działania Systemu.

Z przedstawionych informacji oraz na podstawie rozmów podczas wizytacji można jednoznacznie stwierdzić, że Wydział dokonuje systematycznych analiz poszczególnych elementów procesu kształcenia, inicjuje działania doskonalące, które prowadzą do konkretnych decyzji i rozwiązań. W wielu z analizowanych obszarów można znaleźć przykłady działań, które można uznać za wyróżniające. Dotyczy to w szczególności mechanizmów weryfikacji osiąganych efektów kształcenia, polityki kadrowej, łączenia badań naukowych z dydaktyką. Na szczególne podkreślenie zasługują instrumenty oraz mechanizmy podporządkowane budowie kultury jakości kształcenia, które wykorzystuje się w procesie

doskonalenia koncepcji kształcenia na kierunku „informatyka”. Należy odnotować ich spójną wewnętrzną budowę, użyteczność praktyczną oraz podporządkowanie ich struktury podstawowym celom, którymi jest ciągła analiza, ocena, doskonalenie jakości kształcenia. Dokonując oceny funkcjonowania systemu, w tym szczególnie jego skuteczności, należy podkreślić, iż zidentyfikowano szereg działań mających na celu rozwój kultury jakości kształcenia. Podejmowane są one przez władze Wydziału oraz wydziałowe podmioty funkcjonujące na rzecz doskonalenia jakości kształcenia, a także interesariuszy wewnętrznych – studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych oraz interesariuszy zewnętrznych – przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego, o czym świadczą podane wyżej przykłady. Oceniając te przedsięwzięcia należy zauważyć ich kompleksowość. Różnorodność podejmowanych w tym zakresie przedsięwzięć pokazuje jednocześnie skalę instrumentów wykorzystywanych przez Wydział w celu monitorowania i doskonalenia programu kształcenia, a także monitorowania stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. To bardzo ważne czynniki przesądzające o ostatecznej skuteczności prowadzonych działań doskonalących jakość kształcenia.

Ponadto na uznanie zasługuje determinacja i zaangażowanie Władz Wydziału, a także całej społeczności akademickiej i interesariuszy zewnętrznych w rozwijanie systemu jakościowego. Wszystko to w sposób jednoznaczny upoważnia do bardzo wysokiej oceny skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, jego istotnego wpływu na podnoszenie jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów, jak również wykorzystywanie do prowadzenia przedsięwzięć zmierzających do jego doskonalenia.

4. Zalecenia

Odniesienie się do analizy SWOT przedstawionej przez jednostkę w raporcie samooceny, w kontekście wyników oceny przeprowadzonej przez zespół oceniający PKA

Bardzo dobra analiza szans realizacji i rozwoju kształcenia na kierunku informatyka w ramach przyjętej koncepcji kształcenia uwzględniająca zidentyfikowane ograniczenia i zagrożenia. Czynniki wewnętrzne znalazły potwierdzenie w ocenie zespołu PKA. Dotyczą one między innymi: małej mobilności i współpracy kadry w zakresie wymiany, słaba znajomość języków obcych przez studentów lub języka polskiego przez obcokrajowców, co również jest przyczyną niskiej mobilności wśród studentów. Szansą rozwoju jednostki i kierunku jest jej zdolność do szybkiego dostosowywania się do oczekiwań rynku szkolnictwa, a także lokalizacja jednostki w centrum bardzo dużego ośrodka akademickiego w kraju.

Dobre praktyki

1. Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia, w pełni wdrożony, dobrze funkcjonujący dostosowany strukturalnie do wielkości jednostki i jej specyfiki.